

Gwo jin T̩wa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paᅇ KURINT̩HUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin yukunu ki bwa ma Arumgimis mo mmota a'di jin karu ki she/ goma K̩risthos jin ta'da Yesus mo dhala kam bana ka Sustanis mo be.

² A'di 'kwarkunu goma k̩aniisa ma Arumgimis jin di'd e Paᅇ Kurint̩huus mo, e uni gwansan kun dhukunu ki she/ mo eya K̩risthos jin ta'da Yesus mo, uni gun yukunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo imonta' de/ nyakka ris uni gwansan kun 'kokin mo e mo 'baar mo kun yukki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus K̩risthos mo, a'di jin ta Tapam buni mo dhali Tapam bana mo be.

³ A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus K̩risthos mo be.

Mo jin 'Boruwa 'Bor Bwa i Is mo gom To gi Shi/ in jin Cinu ki Me'd mo

⁴ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is isa yempa/ mo gom um mo haali/ goma 'the ma Arumgimis jin cikunu um eya K̩risthos jin ta'da Yesus mo be,

⁵ haali/ eya ris to 'baar mo tani um saka'thkunu e a'di mo ka ris gwo kun toru mo dhali ka risa nyith jin nyithu to mo. ⁶ Isi kani gwo jin toru goma K̩risthos mo tani telkunu sho'k e bwam um mo be.

⁷ Wakan um yisa hari toᅇ kamu/ e to gi shi/in jin

cinu ki me'd mo yisa, me'd jin cōrkina um gom mo jin minu piyu/Tapa Yesus K̩rist̩hos bana mo be. ⁸ A'di jin midi tel um sho'k mo ntagi 'pemen mo mmomina umi dar gi mii 'ba/ mo ka tee gi Tapa Yesus K̩rist̩hos bana mo be. ⁹ Arumgimis ta a'di jin ta isiṅ gana/ mo. Ki a'di mo tani um yuk̩kunu mmonyak to mii ki Ya/m piti mo, a'di jin ta'da Yesus K̩rist̩hos Tapam bana mo be.

Akwa/um Bwa jin K̩wa/u mo eya K̩aniisa mo

¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak mo, ki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus K̩rist̩hos mo tani ki umi 'baar mo mini gam gwo me'd ki mo jin mina um i'taki 'ko ka kwam bwa mo tani midi 'taki diki di e bwaman um mo. Hili um mini gam 'twa/ 'kup mo e bwana tal 'de/ mo dhali eya yisanya 'de/ mo be. ¹¹ Haali/ gwo torkunu aha/ mo ki 'kwani ma K̩uluwi ki mowal di'd e bwam um mo, um kun tana wak pem mo. ¹² 'Pemen gwom pem jin oka/ mo a'dihe/ be, ki um ka 'dete/ 'dete/ o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Abulluus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Sapa mo, dhali, Aha/ tana ji ma K̩rist̩hos mo. ¹³ K̩rist̩hos k̩wa/u bwa mowa? ABuulus, a'di 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo gom um mowa? Walla um 'kokunu mmomii ki yi'de/ ki gway ma Buulus mo 'taa? ¹⁴ Aha/ 'borkina Arumgimis pem bwa i is mo ki aha/ dinaki mii jin tal 'denj kamu/ 'peni um ki yi'de/ mo, hili isi ciki/ jasa Kirispus dhala Gayus mo be, ¹⁵ isi kan ki jan tal 'denj kamu/ midi 'taki diki o ki um miinu ki yi'de/ ki gway pem mo be. ¹⁶ (Aha/ miikina amii ki yi'de/ si'da/ mo gom 'kwani ma Istipanus mo be. Sa kan mo tani aha/ dinaki

mish ki aha/ miikina jin tal 'den kamu/ ki yi'de/ mo si'da/.) ¹⁷ Haala Kr̩sthos diki hash aha/ mo mmomiya mii jin miinu ki yi'de/ mo, hili mmoçi gwom 'borga/ mo, yisa ki yuk jin midi ter 'kwani e mo isi ciki/ ki cwany'cithan dhul ma Kr̩sthos minu kar ki jim puu mo ki dar gi mom'bi'th mo.

Kr̩sthos jin Taki Mom'bi'th mo dhali Moyuk ma Arumgimis mo

¹⁸ Haali/ gwo gi cwany'cithan dhul mo tani a'di ta gwom pus gom uni gwansan kun 'kon ki jiny 'ce'd sho'k mo, hili gom ana kun 'kokunu mo mmota is ki me'd mo tani a'di ta mom'bi'th ma Arumgimis mo be. ¹⁹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

Aha/ mina 'ce'd yuk gi 'kwani kun yukayuk sho'k mo,

dhali mo jin korkunu e gi 'kwani gwansan kun kora e ki kor mo tani aha/ mina tor uni sho'k ka push mo be.

²⁰ Mane wathi/ jin yukayuk mo? Mane wathi/ jin ta'da man'kwar to mo? Mane amandot̩ gwo gom yil gwansan mo? Din ma Arumgimis ki kar yuk gi mony'cesh yansan ki pus mowa? ²¹ Haali/ me'd jin tana yuk ji ma Arumgimis mo tani 'kwaniny'cesh 'koki nyitha Arumgimis ki yuk yan 'te/ mo tani a'di 'borki'da Arumgimis bwa mo mmota uni gwansan is ki me'd mo kun gamki gwo is mo eya pali/ gi gwo jin cikina ana uni mo be. ²² Haali/ 'Kwani Yahuuda/ dotki gwo ki jin 'thek gom jamas mii mo dhali 'Kwanin̩ Griki simmki moyuk e mo. ²³ Hili ana cikina gwo goma Kr̩sthos jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo, a'di jin golki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali warki'd ki gwo ma pali/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁴ Hili

gom uni gwansan kun yuk_kunu uni gun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniḡ Griki si'da/ mo tani aKri_{st}hos ta mom'bi'th ma Arumgimis mo dhali moyuk ma Arumgimis mo be. ²⁵ Haali/ gwom pus ma Arumgimis mo tani a'di yuk_ki'd 'teki yuk mo mmobol 'kwani e mo dhali moḡka'd is ma Arumgimis mo tani a'di 'bi'thki'd 'teki 'bi'th mo mmobol 'kwani e mo be.

²⁶ Hili isi gwo goma yuk bum mo, iwaḡ mo. Aris um ka ris mo yisa yukayuk mo me'd jin tana mo ma yuk gi mony'cesh yan mo. Dhali um tana ris mo yisa kun ta gi moshirr mo. Dhali um tana ris mo yisa kun dhodhu e mo jin tanu 'penkapan mo. ²⁷ Hili Arumgimis ki kwany to yan jin ta pus mo e mony'cesh mo mmo'the 'kwani kun yukayuk is mo. Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin 'ka'da is e mony'cesh yan mo mmo'the uni kun 'bitha is is mo be. ²⁸ Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin hatha ca'b 'ko'd mo dhali to yansan jin waḡu e mony'cesh mo, isi kan mo to kun 'koki 'ko mo si'da/ mo tani jin mina a'di dhu to kun 'kokin si'da/ mo me'd to kun puukin mo be. ²⁹ Wakan wathim pa en'thiḡ kamu/ midi kar 'ba/ ki ca mo e buḡkus ma Arumgimis yisa. ³⁰ A'di ta 'kus gi mondiki/em pini eya Kri_{st}hos jin ta'da Yesus mo, a'di jin kar ma Arumgimis mmota yuk bana mo dhali mmota mo ma kar/em bana mo dhali mmota mo jin dhunuwa dhu ki she/ ki dhelel dhelel gom ana mo dhali mmota mo jin wanu ana 'ba/ mo. ³¹ Wakan me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca e Tapa mo.

2

Mmobah Gwo goma Krist̩hos jin 'Koshu/ ki Cwany'cith̩an Dhul mo

¹ Ki aha/ pu'dkina e um iwak mo tani aha/ dinaki pu'dku/ mmobah um gwo jin toru goma Arumgimis mo ki gwo jin molu piyu/ 'kup ka pije/ mo walla ki yuk mo. ² Haali/ aha/ tana ki 'kup gwo mmomish ton kamu/ yisa e bwam um mo hili isi ciki/ jasa Yesus Krist̩hos mo dhali a'di jin 'koshkunu ki cwany'cith̩an dhul mo be. ³ Dhali aha/ dikina e um mo e mo jin 'ka'du is mo dhali e mo jin ko/kunu is kagahara mo dhali e mo jin deenuwa de e mo be. ⁴ Dhali gwom pem jin torka/ mo dhali gwom pem jin cika/ mo tani 'koki ta gwo kun mini el 'kwani e mo gom moyuk mo hili mmonyoy/ Shi/in mo dhali mom'bi'th mo be. ⁵ Wakan ki mongam gwo is bum minu 'koki thuma po/ moyuk gi 'kwani mo, hili e mom'bi'th ma Arumgimis mo be.

Gwo jin 'Ceenu/ ki Shi/in ma Arumgimis mo

⁶ Bahili e bwaman uni gun iskin mo tani ana tora gwo yuk mo. Ba a'di yisa ta moyuk gi mony'cesh yan mo walla yisa ta moyuk gi tapa gi mony'cesh gwan mo, kun mini puu mo. ⁷ Hili ana torkina gwo gom yuk jin cinu ki jin kup mo dhali yuk jin ta jim ma Arumgimis jin bagu mo, a'di jin 'kawurkin ma Arumgimis ntwa/ a/ mo ki yil gi mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu ana ki ca mo. ⁸ Itapa kun 'koni mony'cesh yan mo tani mishi gwo 'ban gom a'di yan yisa. Wakki/ uni mini 'taki mish mo tani uni mini 'taki 'koki 'kosh Tapa gi monyca ki cwany'cith̩an dhul mo be. ⁹ Hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di jin dina e ki mish mo walla jin dina 'ce ki cik
mo
walla jin diki dwar e gwalal gi wathi/ mo tani
a'di jin thosonkin ma Arumgimis mo gom uni
gwansan kun enki a'di mo tani,

¹⁰ Arumgimis torki a'di eya tente/ e ana ki Shi/in
mo. Haali/ Shi/in a'di theke'thki'da ris to 'baar
mo, isi kani mon'kul ma Arumgimis mo. ¹¹ Haali/
wathi/ jana mishki to jin kulum ma kamu/ ibwa
mo? isi ciki/ shi/in gi wathi/ jin diki'd e a'di mo.
Wakan si'da/ wathin tal 'den kamu/ yisa mishki
gwo jin kulum ma Arumgimis ibwa yisa hili isi
ciki/ Shi/in ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali ana
'kokina ki bu'th moyuk gi mony'cesh mo, hili ana
bu'thkina Shi/in jin piki'd 'peni Arumgimis mo
ki ana mina mish gwo 'ban gom to kun cinu ki
me'd mo kun cin ma Arumgimis ana 'bakany mo.
¹³ Dhali ana tora gwo yansan yisa ki gwo gi yuk jin
kuluma 'kwani en'thi/ ibwa mo yisa hili gwo jin
torkina Shi/in ana mo, mmopok gwo gom to gi shi/
in mo gom uni gwansan kun bu'thki Shi/in mo be.

¹⁴ Wathi/ jin dar gi to gi shi/in mo tani diki bu'th
to jin cinu ki me'd 'peni Shi/in ma Arumgimis mo.
Haali/ uni tana pali/ e a'di mo dhali a'di mol uni
gwo mish 'ban mo haali/ uni nyithu/ ki to gi shi/
in mo be. ¹⁵ Wathi/ jin ta gi to gi shi/in mo tani
nyithki'da ris to 'baar mo dhali hili a'di ki is piti
mo tani a'di minu 'koki nyith ki jan tal 'den kamu/
mo be. ¹⁶ Haali/ aja a'di imishki bwa gi Tapa mo,
wakan mmoye'th a'di sho'k ki gwo mo? Hili ana
takina gi bwa ma Kristhos mo be.

Imannyaka Tu'c Mii goma Arungimis mo

¹ Hili iwak mo, aha/ mola gwo o e um mo me'd 'kwani kun ta gi to gi shi/in mo, hili me'd 'kwani kun ta ku gi bungwar is mo, me'd usha ŋa/ eya Kristhos mo be. ² Aha/ cina uma ko mo mmopi mo, yisa tonte/ jin ta jin ka'c mo. Haali/ um 'koki thoson is gom a'di mo. Dhali isi kani um naskina/ 'koki thoson is gom a'di mo be. ³ Haali/ um 'kon mmo'ko mo naskina/ gom bungwar is mo. Haali/ kan mo, mo jin tanu dhapan di'd naskina/ e um mo dhali mo jin biruwa bir e bwaman um mo tani 'kona um ki ta ku gi bungwar is mo 'taa? dhali mmomii to me'd 'kwani kun 'konuki ak mii e mowa? ⁴ Haali/ wathiŋ kamu/ ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali jaŋ kamu/ ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Abulluus mo be, 'kona um ki ta 'kwani gi mony'cesh mo 'teya?

⁵ Ka Abulluus ta'da ta mo? Dhali aBuulus ta'da ta mo? Uni ta ciŋkina/ kun gamkina um gwo is nycine/ mo me'd mii gi Tapa mo mmodhukina a'di uni ka 'dete/ 'dete/ mo. ⁶ Aha/ sikina to mo tani, Abulluus a'di wolki to yi'de/ mo, hili Arungimis a'di ciki mo jin 'twaka to mo be. ⁷ Wakan si'da/ a'di jin siki to mo walla a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni ta toŋ kamuwa? hili Arungimis a'di 'de/ mo a'di ciki mo jin 'twaka to mo be. ⁸ A'di jin siki to mo dhali a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni nyakkin mo be, dhali uni ka 'dete/ 'dete/ mini bu'th to jin miikina uni to mo isi me'd shemen miim buni mo be. ⁹ Haali/ ana tana ci kun nyak to mii goma Arungimis mo be. Um ta mondhe'd ma Arungimis mo, mo jin nyan ma Arungimis mo be.

¹⁰ Isi ki gwo ma 'the ma Arungimis jin cikunu

aha/ mo tani me'da man'kawur gu'b mo jin tana me'd piti gwocon mo tani aha/ 'thikina mo jin ka'bu/ mo dhali wathin kamu/ nyan̄ki to apo/ a'di mo. Dhalki 'kwani ka 'dēte/ 'dēte/ hilin ki 'bore/ mo, a'di jin minu nyan̄ apo/ a'di mo be. ¹¹ Haali/ mon̄ka'būn kamu/ yisa di'da jin mina wathin 'den̄ kamu/ i'thi to kan apo/ mo jin 'thikunu mo, a'di jin ta'da Yesus K̄rist̩hos mo be. ¹² Dhali wak̄ki/ wathin kamu/ midi nyan̄ to apo/ mon̄ka'b ki 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali cwa mo dhali kun'tush mo dhala wusha mo tani ¹³ arisa tu'c gi 'kwani ka 'dēte/ 'dēte/ mo tani uni minu tor eya tente/ mo. Haala tee midi this a'di tor mo haali/ a'di minu tor eya tente/ ki o'd mo, dhali o'd a'di midi pala ris e ma tu'c kun miina 'kwani ka 'dēte/ 'dēte/ mo be. ¹⁴ Wak̄ki/ atu'c jin miina wathi/ mmonȳn̄ to apo/ mo jin ka'bu/ mo midi tel mo tani a'di midi bu'th to jin ishki kumma/ mo be. ¹⁵ Wak̄ka tu'c gi wathin kamu/ cīthu/ ki o'd mo tani a'di midi this tom piti e mo. Bahili a'di ki is piti mo tani a'di iminu ta is ki me'd mo, hili a'di mina e wa gi mo jin boruwa bor mo 'peni 'twa/ o'd gana/ mo be.

¹⁶ 'Kona um ki misha ki um ta monȳca'b ma Arumgimis mowa? dhali Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis di'd e umi. ¹⁷ Wak̄ki/ wathin 'den̄ kamu/ midi shi/ monȳca'b ma Arumgimis mo tani Arumgimis midi 'ce'd a'di sho'k mo be. Haali/ monȳca'b ma Arumgimis mo tani a'di k̄ogu mo dhali monȳca'b caan jin ca'ba a'di mo tani a'di ita um mo be.

¹⁸ Wathin 'den̄ kamu/ midi mii dhalku/ ki he'k is piti e mo. Wak̄ki/ wathin 'den̄ kamu/ e bwaman

um toshki'd ki a'di yukayuk mo e embul yil yansan mo tani dhalki a'di wara'd ki pus mo ki a'di midi 'taki war ki wathi/ jin yukayuk mo be. ¹⁹ Haali/ moyuk gi mony'cesh yansan mo tani uni ta e ma pali/ mo goma Arumgimis mo be. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di bu'thki uni gwansan kun yukayuk mo eya mak buni jin ishkina uni agany mo be. ²⁰ Dhali dok/e a'di 'kwarkunu mo ki: Tapa a'di mishki gwo kun kuluma 'kwani kun yukayuk ibwa mo kun ta gwo kun ta pe'th mo. ²¹ Wakan wathin tal 'deŋ kamu/ midi mii dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo gom 'kwani mo be. Haali/ aris to 'baar mo ta kum bum mo be ²² wakki/ ta ji ma Buulus mo walla ji ma Abulluus mo walla Sapa mo walla mony'cesh mo walla mondiki/e mo walla mowu mo walla mo kun 'kon shwane/ mo walla mo kun mini 'ko yilaŋ kamu/ mo tani aris to gwansani 'baar mo tani uni ta kum bum mo be. ²³ Dhali um ta ku ma Kristhos mo dhali Kristhos ta ji ma Arumgimis mo be.

4

Mii jin Miina Imandhunu ki She/ mo

¹ Dhalka aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ibuk ana ka pije/ mo ki ana itana cinjina/ ma Kristhos mo dhali imandhu to mo gom gwo ma Arumgimis jin cinu mo ki jim bag mo. ² Bakata 'te/ a'di itheke'thkunu gwo mo gom imandhu to mo ki uni minu gam mo ki uni mini ta uni kun ta isiŋ gana/ mo. ³ Hili, ki aha/ mo tani a'di ta ari to jin gwa'da'd mo ki aha/ minu 'taki 'koki pal mo ki um mo walla ki gwon dwall gi wathi/ en'thiŋ kamu/ mo. Aha/ dinaki dwall isi is pem gwo mo si'dayi.

⁴Haali/ aha/ mola toŋ kamu/ nyith apo/ is pem mo. Hili ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki di ki dar gi mii 'ba/ mo. A'di ta Tapa jin nyithki aha/ mo be.

⁵Wakan dhalku/ ki ci 'twa/ gwon dwall ntwa/a/ ka tee mo, ntwa/a/ ki Tapa diki pu'd mo, a'di jin midi dhu aris to 'baar mo e monkush mo, aris to kun diku 'kup shwane/ mo e mondhurumi'd mo. Dhali a'di midi thisa dum pa tor mo. Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar ka 'deŋe/ 'deŋe/ mo mini bu'th 'twa/ maŋ 'peni Arumgimis mo be.

⁶Aha/ dhukina ris gwo gwansan gom is pem si'da/ mo dhala Abulluus si'da/ gom gway bum mo kun tana waŋ mo ki um si'da/ mini da/ar 'peni aman mo mmo'ko mo me'd isi gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo, ki jan tal 'deŋ kamu/ 'peni um mo midi diki pe mii i is mo apowa kamuŋ kamu/ mo. ⁷Haali/ aja a'di jin hilki to gunn kun 'ko ki she/ e um mo? Ata tana um mo waŋki/ um 'konuki ci to mo? Dhali yan'ko'd waŋki/ a'di bu'thkina um mo tani atinta dhuna um 'ba/ ki ca mo me'd waŋki/ a'di diki ta to jin cinu ki me'd mo?

⁸Um 'tu'dkunu mo hila/ mo be. Um ta 'kwani kun ta pa ki pa mo hila/ mo be. Ki dar gi aman mo tani um waraŋ ki imalik mo. Dhali aha/ onayi ki um mini jiya ji moyi. Wakan ki aman mina 'taki nyak tapa ta ki um mo. ⁹Haali/ aha/ tosha ka Arumgimis a'di dhuki aman mo ki uni kun dhunu ki she/ mo mmota kuŋ 'ko'd mo me'd 'kwani kun toru gwo 'twa/a 'cesh mo mmowu mo. Haali/ aman takina businye/ gom 'kwaniny'cesh mo dhali gom iman'doyu gwo mo dhali gom 'kwani mo be. ¹⁰Aman takina pus mo gom gway ma Krist̩hos mo be, hili um a'di iyukayuk

eya Krist̩hos mo. Aman 'ka'dkina is mo. Hili um a'di i'bi'thkina is mo. Um a'di ishunkunu mo ki montak mo. Hili aman iwakkunu mo be. ¹¹ E mo yansan shwane/ mo tani aman 'koshkina te/ mo dhali bu'thkina yi'de/ mo. Aman hatha to hi'th 'ko'd mo dhali kaṅkamkina is ki kaṅkam mo gom mondor mo dhali aman dara gi gu'b mo be. ¹² Dhali aman miikina atu'c mo mmomiiya tu'c ki me'd bam gana/ mo. Ki aman sorkunu mo tani aman 'bora 'bor mii mo. Ki aman to'ckunu bwa mo tani aman 'dimkina 'kup mo be. ¹³ Ki aman yerкну is ki gway ki gwonthus mo tani aman malaskina gwo mo. Aman warkina mo dhali shwane/ wa e ka duhal gi 'kwaniny'cesh mo dhali aman wana e ki to jin dhi'thkunu aris to nyo/o'di 'baar mo be.

¹⁴ Aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mmodhu um ki mon'the is mo, hili mmorum um ki gwo mo me'd ucim pem kun enka/ ki mo/en gana/ mo be. ¹⁵ Haali/ um bala tanki imanshu um bway ki gwo mo kun wana risa eya Krist̩hos mo. Dhali um yisa tanki ibabam bum ka ris yisa. Haali/ aha/ wara ka babam bum eya Krist̩hos jin ta'da Yesus mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹⁶ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo wakan ki um mini ta imanthok aha/ mii mo be. ¹⁷ Wakan a'di ihashkika/ uma Timuth̩hawuus mo, ya/m pem jin enka/ ki en gana/ mo dhali a'di jin ta'da a'cim pem jin ta isin gana/ e Tapa mo, a'di jin midi rogom um ki gwo mo gom miim pem eya Krist̩hos mo me'd jin torka/ uni gwo mo eya ris mo 'baar mo eya kaniisa ki she/ ki she/ mo be. ¹⁸ Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo me'd jin oka/ ki aha/ mina diki yaku/ i um mo. ¹⁹ Hili aha/ mina yaku/ i um ki

'dishe/ mo wak̩ki/ a'di ta bwa gi Tapa mo dhali aha/ mina nyith mom'bi'th gi 'kwani gwansan kun dhu 'ba/ ki ca mo, yisa gom gwom buni 'te/. ²⁰ Haali/ Bampa/ ma Arumgimis mo tani diki ta gom gwo mo hili gom mom'bi'th mo be. ²¹ Um 'kona gwonta ibwaye? Miga/ yaku/ i um ki cwa jin doruwa dor mowa? Walla ki mo/en e shi/in gi moŋkar bwa ki gwa'd mo?

5

Gwon Dwall Apo/ Mii jin Miinu Cal mo

¹ Gwo be'dkunu ki mo jin miinu miinyal mo ishki'd mo e bwaman um mo dhali ji gi wakansan gamkunu mo yisa isi bwaman 'kwani kun 'kon ka po/ ki dar gi ji gi lunu mo. Haali/ wathiŋ kamu/ ishki'd e ash gi com mo. ² Dhali um dhu 'ba/ ki ca mo. Um ka ba/ imini 'taki dhal mii yan e i is mo mmoko mo. Dhalki a'di jin miiki mii yansan kan san mo tani uru ka pije/ 'peni bwaman um mo.

³ Bahili ki aha/ pina e buŋwar is tani aha/ nyakkina di ki um mo e shi/in mo. Dhali me'd jin dika/ e buŋ'kus bum mo tani aha/ cikina 'twaŋ gwon dwall mo hila/ ⁴ e gway gi Tapa Yesus apo/ wathi/, a'di jin miiki ji gi ta thus kansan mo be. Ki um tul is mo tani dhali shi/in pem nyak̩ di ki um mo tani nyak̩ki mom'bi'th gi Tapa Yesus bana mo be tani ⁵ um mini mii ciki wathi/ yansan mo ka Seŋaan mo gom mo jin minu 'ce'd a'di sho'k mo e buŋwar is mo, ki shi/in piti minu woŋh mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

⁶ 'Bam bum kun dhuna um ki ca mo tani yisa 'borona. 'Kona um ki misha ki ara cumata gwa'dga/ seki'da ga'bula gana'th ki 'twan'dap

mowa? ⁷ Dhagami acumata dhamo/ mo ki um mini ta agana'th kun ta kun this mo me'd jin 'kona um ka jin gana/ ki dar ga cumat mo. Haali/ aK̩rist̩hos jin ta ari ka'bal bana gi mompe'kupanyolos mo tani a'di miikunuwa bas mo be. ⁸ Gom a'di gi wakan mo tani dhalki ana nyonja montul is jin yukuwa yuk mo, yisa ka cumata dhamo/ mo, a'di jin ta'da cumat gi mii kun dupa dupi e mo dhali mii kun 'koki ta miinjkar/e mo yisa, hili ki maanj̩kuthu'd jin dar ga cumati e mo, a'di jin dar ki washila/ mo dhali jin ta gwonj gana/ mo be.

⁹ Aha/ 'kwarkina um gwo e gwom pem mo ki um mini 'koki ce e ki imanmii miinyal mo. ¹⁰ A'di yisa ta 'pemen gwo mo gom imanmii miinyal gi mony'cesh yan mo walla imanta a'thothum bwa mo walla imandil to mo walla imanlunj tompinycon mo, haali/ wakki/ a'di wakan mo tani ki ton ta'da ta imina /e diki ya ka pije/ 'peni mony'cesh mo, eee. ¹¹ Hili aha/ dhala mii yan e i is mo mmo'kwar gwo mo e um mo ki um mini dhalku/ ki ce e nyakki a'din 'de/ yin jin ta'd gi gway ma kam piti mo wakki/ a'di dina mii m'ba/ mo gom miinyal mo walla mmota a'thothum bwa mo walla mmota amanlunj tompinycon mo walla mmota amansora sor mo walla mmota aman'kosh ma su mo walla mmota amandil to mo hili isi kan mo um mini dhalki to ki nyak shwa ki a'dinthus 'de/ yan mo be. ¹² Haali/ a'di diki ta miim pem mmodwall gwo gom uni kun 'kona pije/ mo. A'di diki ta uni gwansan kun 'kon eya kaniisa kun mina um idwall gwo mowa? ¹³ Arungimis a'di dwalli uni gwansan gwo mo kun 'kona pije/ mo be. Uri a'di jin ta thus ki thus kan 'peni bwam um ka pije/

mo ma.

6

*Mmo'koki So Ce Ibwambori 'Kwani kun Dar gi
Gwo jin Gamu Is mo*

¹ Wakki/ jan tal 'den kamu/ 'peni um taki'd gi gwo jin 'konuki bath mo apowa kam piti mo tani a/mina a'di iya mo e bwambor ma hakuuma mo, uni gun 'konuki dhu ki she/ mo goma Arumgimis mo mmodhal uni kun dhunu ki she/ e i is mowa? ² 'Kona um ki misha, ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani mini dwall 'kwaniny'cesh gwo mowa? Dhali wakki/ 'kwaniny'cesh minu dwall gwo ki um mo tani a/um bunya/ 'koki ha me'd mo mmodwall ushi gwon gwa'dgaa? ³ 'Kona um ki misha ki ana mina dwall iman'doyu gwo gwo mowa? Bakatayee bathu mii gi mondiki/ e yan mo? ⁴ Wakki/ um ta gi gwon dwall mo tani atinta dhuna um uni mo ibwambori uni gun piskin mo eya kaniisa mo? ⁵ Aha/ ona gwo yansan mo mmo'the um is mo. A/wathin kamu/ bunya/ diki yukayuk mo ibwam um mo jin midi 'kosh jwa mo mmonyith gwo mbwaman ma wak piti gom ikam mowa? ⁶ Haali/ akama kamu/ yaki'di bwambor ma hakuuma mo mmo/o gwo apowa kam mo dhali a'di ibwambori uni gun dar gi gwo jin gamu is mo.

⁷ Mmota gi shi/ ushi gwon dwall mo ka rem 'kup mo tani a'di ta mii jin pinu um e mo. Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo mmo'kosh is ka nyor mo gom tonthusa tiya mo? Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo ki um minu dil mo? ⁸ Hili um ki is bum

mii tonthus mo dhali dila dil mo dhali isi kan iwak̄ bum gana/ dilkina um mo be.

⁹'Kona um ki misha ki uni gun 'koki mii mii kun ta kuj̄ kar/e mo tani mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arungimis mo? Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Walla uni gun ta imanmii miinȳcal mo walla uni gun ta imanluj̄ tompinycon mo walla uni gun ta cal ki cal mo walla uni gun cek̄ ma du mo walla uni gun ha'k 'pen̄ cej̄ gwas mo ¹⁰walla 'kwanin 'di/ mo walla iman'thoth̄ bwa mo walla iman'kosh ma su mo walla imansora sor mo walla imandil to mo tani uni mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arungimis mo be. ¹¹Dhali kun tiya ta ku gi wakan e um mo. Hili um lamkunu mo, um dhukunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali um dhukunu mo ki mo ma kar/e mo ki gway gi Tapa Yesus Krist̩hos mo dhali ki gway gi Shi/in Dheleladhelel ma Arungimis bana mo be.

Kari Arungimis ki Ca mo e Buᅅwar Is Bum mo

¹²Aris to 'baar mo tani dhala gwon̄kan aha/ bway mo, hili aris to 'baar mo yisa ta gi shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo be. Aris to 'baar mo dhala gwon̄kan aha/ bway mo, hili aha/ mina diki dhal is pem bway mo mmota c̄inj̄kina/ gom to gunni 'baar mo. ¹³Tont̄eyi gom bwa mo dhali bwayi gom tont̄e/ mo. Dhali Arungimis midi 'ce'd jin̄ tal̄ 'deᅅ kamu/ sho'k mo dhali jan̄ kamu/ mo. Buᅅwar is yisa uk̄u gom mii jin̄ miinu miinȳcal mo. hili gom Tapa mo dhali Tapa gom buᅅwar is mo be. ¹⁴Dhali Arungimis 'de'kki Tapa mo dhali a'di si'da/ midi 'de'k ana mo e mom'bi'th piti mo be. ¹⁵'Kona um ki misha ki buᅅwar is bum ta to is goma Krist̩hos mowa? Gom a'di gi wakan mo tani a/aha/ mina

gu tom buᅅgwar is ma K̪rist̪hos mo dhali mii uni ki to is jin miinu miinyᅅal mowa? Aggi. ¹⁶ 'Kona um ki misha ki a'di jin gamki is piti is mo ki a'di jin miiki miinyᅅal mo tani ᅅalki isa 'de/ mo uni ka yima? Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Uni su/ mini ᅅal buᅅgwar isa 'de/ mo be. ¹⁷ Hili a'di jin gamki is piti me'd ki Tapa mo tani wara'd gi shi/ ina 'de/ e a'di mo be. ¹⁸ Shipiti/a ᅅwaᅅa/ mo 'peni mo jin miinu miinyᅅal mo. Aris miinthusa tiya 'baar mo gun miina wathiᅅ kamu/ mo tani a'di ta jim por ma pije/ gi buᅅgwar is mo, hili miinyᅅal jin miina wathi/ miinthus mo tani a'di miiki miinthus apo/ buᅅgwar is pitiᅅ gana/ mo be. ¹⁹ 'Kona um ki misha ki buᅅgwar is bum ta monyᅅa'b gi Shi/ in Dheleladhelel jin di e uma? a'di jin takina um 'peni Arungimisa? Um yisa ta uni gun ta ku gi is bum yisa. ²⁰ Um yolᅅunu ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Wakan kari Arungimis ki ca mo e buᅅgwar is bum mo.

7

Gwo jin T̪oco'd Isi gom Gwo gi Miimash mo

¹ Dhali isi gom gwo gun baᅅu mo gom gwo kun 'kwarkina um mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd mo jin mina wathi/ diki 'disha 'bom is mo ba/. ² Hili gom mompal gi mo jin miinu miinyᅅal mo tani 'kwaniᅅ gwaᅅh ka 'dete/ 'dete/ mini mii ta gi up buniᅅ gana/ mo dhali up ka 'dete/ 'dete/ mo tani mini mii ta gi ikathim buniᅅ gana/ mo. ³ Wathiᅅ gwaᅅh midi mii kar ashim piti ki kar 'pempaᅅ gana/ mo dhali wakan si'da/ ashim piti midi kara kathim piti ki kar 'pempaᅅ gana/ mo be. ⁴ Haala 'bom midi mol ta tapa gom buᅅgwar is pitiᅅ gana/

mo, hili wath̪iŋ gwath̪ a'di ita'd mo. Wakan si'da/ wath̪iŋ gwath̪ midi mol ta tapa gom is pit̪iŋ gana/ mo, hili a'bom a'di ita'd mo be. ⁵ Dhalku/ ki ush ka rem 'kup mo, isi ciki/ wari ki gwo jin gamu me'd mo gom ari mo mo, ki um mini mii ga/ is bum mo mmo'tho mo. Dhali hili gam is mmont̪al 'de/ ŋ'ko'd mo isi ciki/ ka Set̪aan midi diki pal um mo mmo/ath̪a um mo jin 'timuwa du mo. ⁶ Aha/ ona gwo yansan ki sheshkon mo, yisa mmok̪an gwowa. ⁷ Aha/ onayi ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki wa e ki aha/ ki is pem mo. Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni takin gi to gun cikunu ki me'd mo ki ji mum mo ki is buni mo 'peni Arumgimis mo, jan tal 'deŋ kamu/ ki ji en 'deŋ kamu/ mo dhali jan kamu/ ki ji en 'deŋ kamu/ mo.

⁸ E 'kwani kun 'koki mash mo dhali up kun wuna ikath̪im buni mo tani aha/ ona ki a'di ta shi/ miim 'boro'd gom uni mmo'ko kan ki laça/ mo me'd aha/ mo be. ⁹ Hili wak̪ki/ uni molona du bu'th mo mmo'tim mo tani uni mini mii mash mo. Haali/ a'di 'boro'd mmomash mo mmodhal mii e i is mo mmodhu e ki 'thir 'thir gom mon'dap e mo be.

¹⁰ Gom uni gun mashkin mo tani aha/ kana gwo mo, dhali hili aha/ yisa, Tapa mo, ka 'bom midi diki mii kwa/ bwa 'pena kath̪im piti mo ¹¹ (hili wak̪ka yim midi mii kan mo tani dhalka yim di'd ki laça/ mo mmodiki mash mo walla si'da/ dhalka yim o gwoŋ gwam mo uni ka kath̪im piti mo) – dhali ka kath̪ si'da/ midi diki mii thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo.

¹² Gom um gun boçkin mo si'da/ tani aha/ ona gwo mo, Tapa yisa, ki wak̪ki/ akam ta gi ash mo

jin diki gam gwo is mo dhala yim gam gwo me'd mo mmonyak̄ ca'b ki a'di mo tani a'di midi mii diki thoson gwo mo mmodhala yim 'pen mo. ¹³ Wakka 'boma kamu/ si'da/ ta ga kathim piti jin dar gi gwo jin gamu is mo tani dhali a'di ki gam gwo me'd mo mmonyak̄ ca'b ka yim mo tani ayim midi mii diki mii thoson gwo mo mmodhal a'di 'pen mo. ¹⁴ Haali/ wathin gwath jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo gi ash mo be. Dhali a'bom jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo ma kath mo. Wakki/ a'di diki wakan mo tani ucim bum si'da/ minu dhu gi ku gun 'koki dhelel mo. Hili me'd jin oka/ mo tani uni dhunu me'd ku gun dhelelin moyi. ¹⁵ Hili wakki/ amannyak̄ ca'b jin dar gi gwo jin gamu is mo ona bwa mmokwa/ bwa mo tani dhalki a'di miinu wakan mo ma. Ki mo gi wakan mo tani akama kamu/ walla 'bwahama kamu/ minu 'koki dek mo ki gwo yansan mo. Haali/ Arungimis yuk ana mo gom monku'th is mo be. ¹⁶ A'boma, /e mini diki mish bunya/ wakki/ /e mini wotha kathim pini mowa? Wathin gwatha, mina /e diki mish bunya/ wakki/ /e mini wothe ashin mowa?

Mii gi Mondiki/e jin Karkina Tapa mo

¹⁷ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo shuna shu/um bway mo e mii gun tora Tapa uni mo mmomii mo dhali e a'di jin yukkin ma Arungimis uni mo mmomii mo. A'di ta gwonkan pem goma kaniisa 'baar mo be. ¹⁸ Wathin kamu/ di'da ki a'di 'cithkunuwa munyal yis mo hila/ me'd jin yukunu a'di mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmonap mo mo mmowar mo gi a'di jin dinuki

'citha/ munyjal yis mo. Wathin̪ kamu/ di'da jin yuk̪kunu mo ki a'di dinuki 'citha/ munyjal yis mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmon̪ap mo mo jin minu 'citha/ munyjal yis mo. ¹⁹ Haali/ mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani walla mo ma munyjal yis jin dinuki 'cith mo tani mii ton̪ kamu/ yisa, hili mmodhu gwon̪kan ma Arungimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁰ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii 'ko kan mo e mom buni ki she/ ki she/ mo e mo kun yuk̪kunu uni mo be. ²¹ /E ta cin̪kina/ jin yolu mo ki /e yuk̪kunu mo 'taa? Dhalku/ di'd kan mo. Hili wak̪ki/ /e mini 'taki mish gam mom pini jin dina /e ki 'kus mo tani miiyi /e 'te/ ki is pini 'bakany mo ma. ²² Haali/ a'di jin yuk̪kunu mo e Tapa mo tani me'd jin tana a'di cin̪kina/ jin yolu mo tani a'di ta wathi/ jin di'd ki 'kus mo e Tapa mo. Wakan si'da/ a'di jin di'd ki 'kus mo me'd jin yuk̪kunu a'di mo tani a'di ta cin̪kina/ jin yolu mo jin ta ji ma Krist̪hos mo be. ²³ Um yol̪kunu mo ki she/ yol̪ jin 'bitha'bi'th mo. Dhalku/ ki mii dok̪/e ta cin̪kina/ gi 'kwani kun mini yol̪ um mo. ²⁴ Wakan iwaka, aris mo gunn kun yuk̪kunuwa yuk̪ ka 'dete/ 'dete/ mo tani dhalki a'di ca'ba'd mo nycine/ mo nyak̪ka Arungimis mo.

Ku gi 'Koki Mash mo dhali ku gi Wuna Ikath̪ mo

²⁵ Dhali isi gwo gom uni kun 'koki mash mo tani aha/ dara ki gwon̪kan 'peni Tapa mo. Hili aha/ cin̪kina um ayisany pem mo me'd wathin̪ 'de/ jin ta a'di jin taki'd gi momiimii gi Tapa jin minu gam is ki isin̪ gana/ mo. ²⁶ Aha/ tosha gom mo jin 'konu ka cis e bur̪'kus bana shwane/ mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd gom wathi/ mmoça'b mo kan me'd

jin ca'ba a'di mo be. ²⁷ A/e dekkunu ki ashin mowa? Dhalku/ ki ṅap bway mo mmodi ki 'kus mo. A/e din ki 'kus mo 'pena 'boma? Dhalku/ mii ki tash mo mmonṅap momash mo. ²⁸ Hili wakki/ /e ki mash mo tani /e mii miinthus yisa. Dhali wakki/ nyara/ masha'd mo tani ayim mii miinthus yisa. Hili uni gwansan kun mashkin mo tani uni mina gwo gi mony'cesh ibal is mo mmoṭo'c bwa mo be dhali aha/ ona bwayi mmo'tash a'di 'twa/ 'peni um mo. ²⁹ Hili 'pemen gwo yan jin oka/ mo tani iwaḳa, atee jin karu mo tani a'di kuṭakuṭ mo be. 'Peni shwane/ mo tani dhalki uni gwansan kun ta gi up mo tani 'kon mo kan mo me'd uni gun daran mo, ³⁰ dhali uni gwansan kun gwokin mo tani me'd jin 'kona uni ki ko mo, dhali uni gwansan kun 'kunykina bwa mo tani me'd jin 'kona bwa uni ki 'kuny mo, dhali uni gwansan kun yolki to mo tani me'd jin 'kona uni ki dar gi to mo, ³¹ dhali uni gwansan kun usi mony'cesh is mo tani me'd jin 'kona uni ki us mony'cesh is ki sule/ mo. Haali/ yir gi mony'cesh yansan di'd mo mmope mo be.

³² Aha/ ṅapa um mmo'ko ki 'kus 'peni mo jin ananu is mo. Dhali wathi/ jin diki mash mo tani a'di ananki is piti mo gom to gi Tapa mo, ki a'di midi mii mii gun 'bor Tapa bwa mo be. ³³ Hili wathi/ jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bor ash bwa mo. ³⁴ Dhali wakan mo tani to gun koca a'di e nycine/ mo tani uni kwa/u bwa mo. Dhali a'bom jin diki mash mo walla nyara/ si'da/ mo tani uni ananki is mo gom to gi Tapa mo jin mina uni dhu bungwar is buni ki she/ mo ki jin ḳogu/ mo dhali shi/in buni si'da/ mo. Hili

a'bom jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bora kathim piti bwa mo. ³⁵ Aha/ ona gwo yansan gom shi/ miim 'boro'd gom mowoth̩ bum mo, yisa mmodhu uma nyoki 'ba/ mo, hili mmoshush uma du mo ki shush gana/ mo jin mina umi ku'th is mo gom Tapa mo ki dar gi miinj kamu/ mo be.

³⁶ Wakki/ wathin tal'den kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di diki mii mii kun mini ha me'd mo gom mondosh piti mo tani wakki/ bwa en'dap piti 'bitha'bi'th mo tani dhali wakki/ a'di minu mii mii mo tani dhalki a'di mii a'diyi jin o a'di bwa mo. Dhalki uni mashan mo. A'di ta miinthus yisa.

³⁷ Hili ma, a'diyin jin telu sho'k mo mmodosh mo eya dum piti mo tani dhali dar gi mo jin 'deke'thki a'di mo tani, hili si'da/ a'di ta gi bwa mo mmo'tima du mo dhali ta gi gwo ibwa eya dum piti mo gom mii yansan mo tani mmokara yim mo me'd jim piti jin dosha a'di mo tani a'di mii miim 'boro'd mo be.

³⁸ Wakan be, a'di jin mashki'da yim jin dosha a'di mo tani mii'd ki 'bore/ mo ba/. Dhali a'di jin tukki mii mash is mo tani a'di midi bol mii e mo.

³⁹ A'bom a'di deka gwonkan ma kath mo me'd jin din ma kath ki e mo. Ayim di'd ki 'kus mo mmomash mo 'ko'di jwa ma kath mo e a'di jin o'da yim bwa moyi, hili e Tapa mo be. ⁴⁰ Hili eya yisany pem mo tani ayim a'di mina bwa 'bor ki nyanye/ mo wakka yim midi ca'b kan me'd jin ca'b ma yim mo. Dhali aha/ tosha si'da/ ki aha/ tana gi Shi/in Dheleladhelel ma Arungimis mo be.

8

Tonte/ jin Thenu Tompinycon mo

¹ Dhali isi gwo gom tont̩e/ jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki ana 'baar mo tana gi monyith̩h̩ yani 'baar mo. Monyith̩h̩ jin pe'di mis mo hili mo/en a'di nyan̩ki'da nyan̩ mo be. ² Wak̩ki/ jan tal 'den̩ kamu/ ta'd gi gwalal mo mmo/o ki a'di mishi ton̩ kamu/ mo tani a'di yisa mishki'd naskina/ to jin mina a'di 'taki mish mo ka ba/. ³ Hili wak̩ki/ jan tal 'den̩ kamu/ enki'da Arungimis mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin mishu ki a'di mo be.

⁴ Isi gwo gom tont̩e/ jin shwanu jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki aris tompinyconi 'baar mo 'koki ta to gun 'ko ki 'ko 'kon̩ gana/ mo, dhali kan mo tani Arungimisa kamu/ yisa di'da jasi a'di 'den̩ gana/ mo be. ⁵ Haali/ bala arisa rum kun yuku gway kan ka wuny is mo tani uni n̩ala/ pelena kun 'kon e momis mo dhali e mony'cesh mo. Isi kan ka jin̩ ganayi arisa rum n̩ala/ pelena dhali amariny tapa mo tani ⁶ hili gom ana mo tani Arungimis tal 'de/ mo a'di jin ta'da Baba mo dhali 'peni a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali gom a'di mo tani ana 'kokina mo, dhali Tapan 'de/ mo jin ta'da Yesus Krist̩hos mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali e a'di mo tani ana 'kokina mo be.

⁷ Bahili, aris 'kwani 'baar mo yisa tan gi monyith̩h̩ yan mowa. Hili kun tiya mmo'kokina uni isa dhamo/ mo ntagi shwanesan mo mmobot̩ki mii mo mmolon̩ tompinycon mo tani uni shwaki tont̩e/ mo me'd a'din̩ gana/ jin thenu tompinycon mo, dhali 'twa/ ma dum buni mmo'ka'dkunu uni is mo tani shi/kunu mo be. ⁸ Tont̩e/ midi diki mish ana sus eya Arungimis mo. Ana minu mii ki shi/ yisa wak̩ki/ ana 'konaki shwa a'di mo dhali ana

minu 'bor mo yisa wak̩ki/ ana ki shwa a'di mo. ⁹ Hili miim pini i e ki 'bore/ 'te/ mo isi ciki/ mom pini jin dina /e ki 'kus kan mo midi 'taki war ki mo jin gola /e agol mo gom a'dinj kamu/ jin 'ka'da is mo. ¹⁰ Haali/ wak̩ki/ wathinj kamu/ ki par /e e mo, /e jin ta wathi/ jin nyith̩ki to mo, mmoça'ba /e eya tharabeesa e gu'b gi luṅu tompinycon mo tani mina a'di mii diki rak̩ is piti mo wak̩ki/ bwan 'twam piti 'ka'da is mo mmoshwa tonte/ jin thenu tompinycon mowa? ¹¹ Dhali wakan gom monyith̩ pini mo tani wathi/ yansan jin 'ka'da is mo tani a'di 'ce'dkunu sho'k mo be, a'di jin ta'da akan jin wun ma K̩rist̩hos mo be. ¹² Wakan miinthus jin miikina /e apo/ iwak̩ pini mo dhali mmodhuna /e jama/ e 'twa/ ma dum buni mo ki uni 'ka'da is mo tani /e miiki miinthus apowa K̩rist̩hos mo be. ¹³ Wakan wak̩ki/ tonte/ rak̩ki'da kam pem mmobit̩ mo tani aha/ mina diki shwa a'di mo isi ciki/ ki aha/ mina diki rak̩a kam pem mmobit̩ mo be.

9

Mii gun Dhalu Imandhunu ki She/ Bway mo Mmomii mo

¹ Dika/ ki di ki 'kus mowa? Dika/ ki ta a'di jin karu ki she/ mowa? Dika/ ki par Tapa Yesus bana e mowa? 'Kona um ki ta uni gun ta kuma tu'c pem e Tapa mowa? ² Wak̩ki/ gom kun tiya mo tani aha/ dinaki ta a'di jin karu ki she/ mo, hili isi kan um ta kum pem kun cilka/ mo haali/ um ta to jin 'dapuwa 'dap goma tu'c pem mo mmotaka/ a'di jin karu ki she/ mo gom Tapa mo be.

³ Gwo yansan ta gwom pem jin 'ce'dka/ she/ mo gom uni gwansan kun mini dot̩ aha/ mo be.

4 'Konuki dhal am bway mo mmoshwa tont̪e/ mo dhali mmopi to mowa? 5 'Konuki dhal am bway mo mmota gi up mo me'd jin tana unin tiya gun dhunu ki she/ mo dhali ikam gi Tapa mo dhala Sapa mowa? 6 Walla aBarnaaba a'di 'deya dhali aha/ am 'cena inonu mo mmomisha tu'c mii gom mo jin 'konu mowa? 7 Kaja a'di jin midi miiya tuca askar ka guurush pitin̪ gana/ mo? Kaja a'di jin midi si amura'th mo mmodiki shwa maman 'peni a'di mo? Kaja a'di jin ta'd gi ton̪kal mo jin midi diki uma ko 'peni unin tiya mo?

8 Gwo yansan oka/ ki moshirr gi wathi/ mowa? Dina gwon̪kan jin cinu ki o gwo mo jin nyak̪ka'd kan mowa? 9 Haali/ a'di 'kwarkunu mo e gwon̪kan ma Musa jin cinu mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo. Arungimis kulumki gwo ibwa mo goma morbip mowa? 10 Dina a'di ki o gwo gom gway bana 'baar mo ki 'bil 'bila? A'di 'kwarkunu mo gom gway bana mo haali/ amangora 'cesh mo tani midi 'taki gora 'cesh ki mo ma 'tej kape/ mo dhali amantor to mo tani midi tor to ki mo ma 'tej kape/ mo mmogamkina a'di emen to en tiya mo. 11 Wak̪ki/ aman sina to gi shi/in gun 'boron mo e bwaman um mo tani a'di cana mii kagahara gara/ wak̪ki/ aman mina gam to 'peni um gom bungwar is mowa? 12 Wak̪ki/ kun tiya uni tan gi to gwansan 'peni um mo tani mina am 'koki ta ki nyanye/ si'da/ 'peni uma?

Hili aman 'konaki bu'th bway jin dhalu aman mo mmomii kan mo. Hili aman 'dimkina 'kup mo e to gunn mo mmodhal mii e i is mo mmokar to jin gol 'kwani mo e bway gi gwom 'borga/ ma Krist̪hos

mo be. ¹³ 'Kona um ki misha ki uni gwansan kun miiki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani gamki tontem buni mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali uni gwansan kun miiki to mo eya gwata/ jin miinuwa bas mo tani gamki to 'peni to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mowa? ¹⁴ E bway jin nyakka'd kan mo tani Tapa a'di kanki gwo mo ki uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo mini 'taki gam moŋ'kom buni jin mina uni 'ko ki 'kom pa mo ki gwom 'borga/ mo.

¹⁵ Hili aha/ dinaki bu'th bway tal 'deŋ kamu/ mo jin dhalu aha/ mo mmomii wakan mo walla aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mo mmogam ari toŋ kamu/ gi wakan mo. Haali/ aha/ wari mina dhal mii e i is mo mmowu moyi mmodiki dhal aha/ bway mo mmoci aha/ a'di jin midi dhal aha/ mmokar 'ba/ ki ca mo be. ¹⁶ Haali/ wakki/ aha/ cina gwom 'borga/ mo tani a'di midi diki dhal aha/ bway mo mmokar 'ba/ ki ca mo. Haala tu'c jin tucu mo tani a'di 'thinu apo/ aha/ mo. Wayyi e aha/ mo wakki/ aha/ dinaki ci gwom 'borga/ mo. ¹⁷ Haali/ wakki/ aha/ mina mii yansan ki bwam pem gana/ mo tani aha/ tana gi to jin ish kumma/ mo. Hili wakki/ aha/ dinaki mii mii yansan mo ki bwam pem gana/ mo tani aha/ 'dapkina ki a'di jin ta'da mandhu to mo. ¹⁸ Wakki/ a'di wakan mo tani tom pem kun taka/ mo mmo/ish kumma/ mo tani ta'da ta mo? Jasi a'di 'de/ jin wa cikise/ mo be: Ki gwom pem jin cika/ mo tani aha/ mina ci gwom 'borga/ ki me'd mo ki dar gi ton doŋ mo, mmodiki bu'th bway mo jin dhalu aha/ mo mmomii mo e gwom 'borga/ mo be.

¹⁹ Haali/ aha/ ka ba/ dina ki 'kus 'pena ris 'kwani

'baar mo. Aha/ kara is pem mmota c̣iṇkina/ goma ris 'kwani 'baar mo ki aha/ mina 'taki gam 'kwani ki nyanye/ adu is mo. ²⁰ Gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani aha/ warkina ki Wathi/ Yahuuda/ mo mmomiga/ mish gam 'Kwani Yahuuda/ adu is mo. Gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gwoṇkan jin c̣inu mo tani aha/ warkina ki a'di jin di'd e bwan'kwariny gwoṇkan jin c̣inu mo – aha/ bala dinaki di e bwan'kwariny gwoṇkan jin c̣inu mo – ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan kun 'koni bwan'kwariny gwoṇkan jin c̣inu adu is mo be. ²¹ Gom uni gwansan kun 'kon ka pije/ 'peni gwoṇkan jin c̣inu mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin di'd ka pije/ 'peni gwoṇkan jin c̣inu mo – yisa mmodarka/ gi gwoṇkan jin c̣inu ka karambuye/ 'kup ka Arumgimis mo yisa hili ibwan'kwariny gwoṇkan ma Krist̩hos mo be – ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan adu is mo kun 'kon ka pije/ 'peni gwoṇkan jin c̣inu mo be. ²² Gom uni gwansan kun 'ka'da is mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin 'ka'da is mo ki aha/ mina gam uni gwansan adu is mo kun 'ka'da is mo. Aha/ warkina ka mandhas is pem bway mo gom 'kwani 'baar mo tani ki aha/ mina 'taki ta kun tiya is ki me'd mo, ma ki 'pemen yan kan mo be. ²³ Aha/ miikina a'di 'baar mo gom gway gi gwom 'borga/ mo ki aha/ minu 'taki pwaḳ mom'bor miim piti mo be.

²⁴ 'Kona um ki misha ki e mo jin paru sho'k mo tani aris uni gun dhunu mo mmopar sho'k mo tani uni parki sho'k mowa? Hili jasi a'din 'de/ a'di ibu'thki tontaki. Wakan soyi mo ki um mini bu'th a'di mo. ²⁵ Aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo kun ta imanlo'ba lo'b mo kun birina bir mo tani

uni 'timkina adum buni mo goma ris en ton tiya mo be. Uni miiki a'di mo mmobu'th ton'kup jin midi pu/ mo. Hili ana miikina a'di mo mmobu'th ton'kup jin midi mol pu/ mo be. ²⁶ Nye, aha/ dinaki gus ka kar 'kup mo. Aha/ dinaki hi'th ton'kulush ime'd mo mmomiya bumbum 'te/ mo. ²⁷ Hili aha/ tuk̩kinkina is pem ki me'd mo dhali aha/ dilkina is pem ki me'd si'da/ mo tani isi ciki/ 'ko'di gwom pem jin cika/ kun tiya mo tani aha/ ki is pem mo mina 'taki ta a'di jin minu this wak̩ mo be.

10

Gwo jin Rumu Apo/ Mii jin Luju Tompinycon mo

¹ Aha/ njapa um mo mmomish mo mo iwak̩ mo, ki ibabam bana 'baar mo 'kokin mo e bwaj'kwariny ma rak̩ mo dhali uni 'baar mo pekin isi bwaman yi'den̩ kumma/ mo. ² Dhali uni 'baar mo 'kokunu mo mmocuc̩ mo ki mii ma Musa mo eya rak̩ mo dhali ki kumma/ yi'de/ mo be. ³ Dhali uni 'baar mo shwaki tonten̩ tal 'de/ mo jin ta to gi shi/in mo ⁴ dhali uni 'baar mo piki tompin̩ tal 'de/ mo jin ta ki ji gi shi/in mo. Haali/ uni pikin̩ 'peni to gi shi/in yan jin ta wosh mo jin bath̩ki uni nsho'k mo dhali Wosh yan mo tani a'di ta'da Krist̩hos mo be. ⁵ Bahili unin tiya ka woho/ mo tani Arungimis dina bwa ki 'bor mo gom uni mo haali/ uni ta'kkunu mo e bwam ma sho mo be.

⁶ Dhali to gwansan uni ta gwo kun rumu gom ana mo ki ana mina bwa 'koki o mo mmomii tonthus mo me'd uni mo be. ⁷ Dhalku/ ki luju tompinycon mo me'd unin tiya mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: 'Kwani gwansan uni 'koki 'pena 'cesh mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo

dhali mmocu mis mo mmosa mo be. ⁸ Ana mina mii 'koki dhal is bana bway mo e mo jin miinu miinyal mo me'd kun tiya mo kun miikin kan mo dhali 'kwani kun tana alaapi iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka kwara mo kun ta'kki jwa mo me'd kurkun ka tente/ mo. ⁹ Ana mina mii dhalku/ Tapa ki mii pal mo me'd jin miikina kun tiya mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k mo ki tasha/ kun shi/ ma ti'd ki shi/ mo. ¹⁰ Walla ana mina mii dhalku/ ki miiya gungum mo me'd kun tiya kun miikin mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ka Man'ce'd uni Sho'k mo be. ¹¹ Dhali mii gwansan miiki uni mo mmota to kun rumu uni mo. Hili uni 'kwarkunu mo gom mo jin minu ye'th sho'k bana mo, apo/ ana kun 'kona ki she/ yil yan jin midi di 'kup jin midi pu'du/ mo be. ¹² Wakan ba/ dhalki a'din 'de/ yin jin kulum gwo ibwa mo ki a'di mishi dosh mo tani dhalki a'di hil miim piti i e ki 'bore/ mo isi ciki/ a'di midi la kum 'twa/a 'cesh mo. ¹³ Mompalun kamu/ yisa di'da jin midi bu'th /e mo jin diki pal wathi/ en'thiŋ kamu/ mo. Hili Arumgimis a'di ta ji gi isiŋ gana/ mo dhali a'di midi diki dhal /e ki /e minu pal mo mmo'ce'd mom'bi'th pini apo/ mo. Hili ki mompal mo tani a'di si'da/ midi kwa/ /e bway mo mmoye mo jin mina /e mish a'di 'dim 'kup ki sule/ mo be.

¹⁴ Wakan mo um pem gun enka/ mo shipiti/ a ŋwaça/ mo 'peni mo jin lunu tompinycon mo.

¹⁵ Aha/ ona gwo e um mo me'd 'kwani kun ta gi yuk mo. Nyithi a'di ki is bum mo ma, a'di jin oka/ mo. ¹⁶ Akubbaaya gi mom'boru mii mo a'di jin 'bora ana a'bor mii mo tani a/a'di diki ta mii jin nyaku to bu'th mo goma bas ma Kristhos mo 'taa? Dhali

* **10:8** talaata wa ishriin alip

maan̩kuthu'd jin 'ce'dkina ana mo tani a/a'di diki ta mii jin nyaku bungwar is ma Krist̩hos bu'th mo 'taa? ¹⁷ Haala guraasa maan̩kuthu'd tal 'de/ mo, ba ana kun tana ris mo tani ana tala 'de/ e bungwar isa 'de/ mo be. Haali/ ana 'baar mo nyakkina guraasa maan̩kuthu'd yan mo be. ¹⁸ Hili mii jin bota 'Kwani ma Israyiil mo. 'Kona uni gwansan kun 'ka to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo e shemena gwata/ jin miinuwa bas mowa? ¹⁹ Ki gwo jin oka/ ta'da ta saye? Ki tonte/ gun thenu tompinycon mo tani ta toŋ kamuwa? Walla ki ji gi ta pinycon mo tani ta toŋ kamuwa? ²⁰ Yisa. Gwo jin oka/ mo tani oka/ gom uni gun dar ki ji gi luŋuŋ gana/ mo tani uni 'cithki to/e 'kus mo mmotheya ruma 'cesh mo, yisa Arumgimis gana/ mo. Aha/ dinaki ŋap um mo mmonyak to mii ka ruma 'cesh mo. ²¹ Um mini mola kubbaaya gi Tapa pi mo dhali piya kubbaaya ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. Um moli 'kowa tharabeesa gi Tapa mo dhali 'kowa tharabeesa ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. ²² A/mina ana rukuny Tapa mmota'c bwa mowa? A/ana tana gi 'bi'th mmobol a'di e mowa?

Miiyi Aris To 'Baar mo gom Monyca ma Arumgimis mo

²³ Aris to 'baar mo dhala gwonkan aha/ bway mo. Hili, aris to 'baar mo 'koki ta to gun woḥina woḥ mo. Aris to 'baar mo dhala gwonkan aha/ bway mo. Hili aris to 'baar mo yisa nyaŋi is mo yisa. ²⁴ Wathin 'deŋ kamu/ midi mii dhalku/ ki ŋap tom 'boron gom is piti mo. Hili a'di midi ŋap tom 'boron goma man'dish gu'b is ki a'di mo. ²⁵ Shwayi ma to gunn gun yolu mo e mo ma suug mo ki dar gi

'twaŋ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot̪ gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo. ²⁶ Haali/ mony'cesh yansan mo tani ta ji gi Tapa mo dhala ris to 'baar mo gun 'kon e a'di mo be. ²⁷ Waḵki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni gun daran gi gwo jin gamu is mo tani ci uma yuk mo mmoshwa tonte/ mo dhali um 'kona bwa mo mmo/ii mo tani shwayi ma, ma a'diyin jin minu kara bori um mo ki dar gi 'twaŋ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot̪ gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo be. ²⁸ Hili waḵki/ jan tal 'deŋ kamu/ o um gwo mo ki: To yansan mo tani a'di thekunuwa rum mo tani dhalki a'di ki shwa mo. A'di oka/ mo gom gway piti jin torki um a'di mo dhali gom gway gi 'twa/ ma du mo tani ²⁹ 'pemen gwom pem jin oka/ mo gom 'twa/ ma dum piti mo tani diki ta jim bum mo be. Haali/ ata mina mom pem jin dika/ ki 'kus mo ta a'di jin minu waḵ mo ki 'twa/ ma du gi wathiŋ kamu/ mo? ³⁰ Waḵki/ aha/ nyaka to bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani kataye cinu 'twa/ waḵ apo/ aha/ mo gom to caan jin cika/ mo ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo?

³¹ Wakan waḵki/ um ki shwa to mo walla pi to mo walla a'diyin jin miina um mo tani miyi a'di 'baar mo gom monyca ma Arumgimis mo. ³² Dhalku/ 'Kwani Yahuuda/ ki ci e mo mmokol mo walla 'Kwanin Griki mo walla 'kwaniŋ kaniisa ma Arumgimis mo be. ³³ Jasi gom miim pem jin palka/ mo mmo'bora ris 'kwani bwa 'baar mo tani e to 'baar mo kun miika/ mo, yisa mmosimmka/ shi/ miim 'boron pem gana/ e mo hili gom 'kwani ka ris mo ki uni minu ta is ki me'd mo be.

11

¹ Tayi iman^hok aha/ mii mo ma, me'd jin taka/ amanthok^a Krist̩hos mii mo be.

Mii jin Mina Upi Kum 'Kup ki Burrinye/ mo

² Aha/ maṅa um mo haali/ um kayaa/ e mo eya ris to 'baar mo dhali mmodhu gwo jin lu^{ku} um mo isi me'd jin cikika/ uni um mo be. ³ Hili aha/ ṅapa um mo mmomish gwo 'ban mo ki a'di jin ta'da 'kaṅ'kup gom 'kwani 'baar mo tani ta'da Krist̩hos mo be. Dhali a'di jin ta'da 'kaṅ'kup goma 'bom mo tani ta wathin gwath ma yim mo dhali a'di jin ta'da 'kaṅ'kup goma Krist̩hos mo tani ta'da Arungimis mo be. ⁴ Ma 'kwani gunn kun 'thon mo walla o gwo jin onu is mo ki 'kup buni kumu ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ gom 'kup buni mo be. ⁵ Hili ma up gunn kun 'thon mo walla o gwo is mo ki 'kup buni 'konuki kum ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ mo – a'di ta mii jin nyaka'd si'da/ gi mii jin 'thin ma yima mur mo. ⁶ Haali/, wak^{ka} 'bom midi diki hi'th to i'kup gom is piti mo tani ayim midi 'taki 'citha/ mur'kup piti mo be. Hili wak^{ki}/ a'di ta miin 'thalkina/ mo goma 'bom mo mmo'citha/ mur'kup mo walla mmo'thiya mur'kup mo tani dhalka yim hithi burrinyeṅ 'kup mo ma. ⁷ Haali/ wathin gwath ka ba/ midi diki kum 'kup piti ki to mo haali/ a'di ta jamas ma Arungimis mo dhali monycam piti mo be. Hili ayima 'bomi a'di ta monyca gom wathin gwath mo be. ⁸ (Haali/ wathin gwath yisa uk^u 'pena 'bom mowa, hili a'bom 'peni wathin gwath mo be. ⁹ Wakan si'da/ wathin gwath dinuki uk^u goma 'bom mo, ayima 'bomi gom wathin gwath mo be.) ¹⁰ Ki

a'di gi wakan mo tani a'bom ka ba/ midi mii ta gi burriyenej 'kup mo gom gway gi iman'doyu gwo mo. ¹¹ Bahili e Tapa mo tani a'bom mol is piti yip mo ki dar gi wathin gwath mo dhali wathin gwath mol is piti yip mo ki dar ga yima 'bomi mo be. ¹² Haali/ me'd jin kuwa yima 'bomi mo 'peni wathin gwath mo tani wakan si'da/ wathin gwath shwane/ dhodhu mo 'pena yima 'bomi mo be. Dhali aris to 'baar mo 'kon mo 'peni Arumgimis mo be. ¹³ Nyithi mii ki is bum mo ma. A'di ha me'd mo goma 'bom mo mmo'tho Arumgimis mo ki dar gi 'kup ma yim jin kumu mo ki burriyene/ mo 'taa? ¹⁴ Dina to gi mony'cesh ki is piti ki tor um gwo mo jin mina wathin gwath kala mura 'calalga/ e 'kup piti mo tani a'di ta mii jin 'the a'di is mowa? ¹⁵ Hili wakka 'bom ta'd ga mura 'calalga/ mo tani a'di ta to jin min ma yimi kar is ki ca moyi. Haala mur'kup ma yim cikunu a'di mo mmodik 'kup e mo be. ¹⁶ Wakki/ wathin tal 'denj kamu/ dina gwo mbwa mo mmorukuny mii mo tani ana mina ush ki 'tash mo haali/ miinj kamu/ yisa di'da jin botkunu mo, walla mii jin miina 'kwanij kaniisa ma Arumgimis mo.

Mii jin Miinuwa Tharabeesa gi Tapa ki Shi/ mo

¹⁷ Hili e gwom pem jin bath a'di i'ko'd jin miga/ ye'th um sho'k mo tani aha/ dinaki manj um mo haali/ ki um tuli is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa gom shi/ miim 'boro'da, hili gom mii jin shi/ a um 'teki shi/ mo be. ¹⁸ Haali/ gwom pem jin ta jin twa/a/ mo a'dihe/ ba/. Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo eya kaniisa mo tani aha/ cika gwo ki mo ma kwam bwa di'd e bwam um mo be. Dhali aha/ meta/ mo me'd mo mmogam a'di is mo be.

19 Haali/ mo ma kwam bwa midi mii di mo e bwam um mo, kan ki un̩in tiya kun ta 'kwaniṅ gana/ mo e bwam um mo tani uni minu nyiṅh mo be. 20 Ki um tulki is mo mmon̩tal 'de/ mo tani a'di yisa ta tont̩e/ gi Tapa jin shwakina um mowa. 21 Haali/ e mo jin shwanu to mo tani kun tiya ka 'dete/ 'dete/ mo tani shwaki tiya to i e mo jin ta tont̩em buni mo dhali jan 'deṅ kamu/ mo tani 'koshkina t̩e/ mo dhali jan kamu/ mo tani 'koshkin ma su mo be. 22 Aggi. Ki um 'koki ta gi gu'b mo mmoshwayi to nycine/ mo dhali piyi to mowa? Walla kaniisa ma Arumgimis th̩u'thkina um mii mbwaman kan mo dhali 'the un̩i gwansan is kun dar gi to mo kana? Ki gwo gi wakatinta mmiga/ i/o gom umi? A/miga/ maṅ um gom gwo gi wakansana? Cawwo/. Aha/ mina ush ki 'tash mo be.

Mo jin Karu Mii mo goma Tharabeesa gi Tapa mo

23 Haali/ aha/ bu'thkina gwo 'peni Tapa mo, a'di si'da/ jin cikika/ um mo, ki Tapa Yesus ki mon'thiny yan ki a'di 'cith̩kunu is ki gwo mo tani a'di bu'thki maan̩kuthu'd mo 24 dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali o gwo mo ki: Yansan ta is pem jin 'ce'dki'd gom um mo. Miiyi mii yansan mo ma mmoka aha/ e mo. 25 E mii yan jin nyak̩ki'd si'da/ mo tani a'di bu'thki'da k̩ubbaaya mo i'ko'di tont̩e/ mo mmo/o gwo mo ki: Ak̩ubbaaya yan a'di ta gwon this jin gamu me'd goma bas pem mo. Miiyi mii yansan mo ma me'd gunn kun pina um a'di mo tani e mii jin mina umi kayaa/ e mo be. 26 Haala risa cim gunni 'baar mo kun 'kana um maan̩kuthu'd yan mo dhali kun pina uma k̩ubbaaya

yan mo tani um ki ɕi mii eya tente/ wu gi Tapam bum mo ntaga tee jin mina a'di pu'du/ mo be.

Mii jin Budhu To Atharabeesa gi Tapa ki Mii kun 'Koki Ha Me'd mo

²⁷ Wakan a'diyin jin midi 'ka maan̩kuthu'd yan mo walla piya kubbaaya gi Tapa mo ki mii jin ush me'd mo tani a'di mina mii di m'ba/ mo mmomii bun̩gwar is gi Tapa ki shi/ kan mo dhala bas piti mo be. ²⁸ Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo nyith̩ is buni mo dhali ki mii gi wakan mo dhalki uni 'ka maan̩kuthu'd mo dhali piya kubbaaya mo. ²⁹ Haali/ wathin 'de/ yin jin midi shwa to mo dhali pi to mo jin dar gi mo jin nyith̩a a'di bun̩gwar yan mo tani a'di ki shwa mii mo dhali piya nyor ma Arungimis jin toru gwon dwall 'twa/ a'cesh apo/ is pitiŋ gana/ mo be. ³⁰ Ba gi mii yansan kan mo tani a'di i'ka'da uma tiya is ka ris mo dhali 'ba'th mo dhali kun tiya wukin mo be. ³¹ Hili wak̩ki/ ana nyith̩a is ban̩gana/ mo ka jin̩gana/ mo tani ana yisa minu 'taki dwall gwo mo yisa. ³² Hili ki ana dwallkina Tapa gwo mo tani ana dorkunu mo, wakan ki ana minu 'taki 'koki mii miiwak̩ apo/ mo nyak̩ki 'kwaniny'cesh mo be.

³³ Wakan iwak̩ pem mo ki um mini tul is mo mmon̩tal 'de/ mo mmoshwa to mo tani ɕori aɕor ka rem 'kup mo ma. ³⁴ Wak̩ki/ wathin ɕal 'deŋ kamu/ 'kosha te/ mo tani ba dhalki a'di ishwayi'd 'peni gu'b piti mo, isi ciki/ ki um mini 'koki pu'du/ mo dhali tul is mo mmon̩tal 'de/ mo gom mo jin minu waka wak̩ mo. Gwo gom ton tiya mo tani aha/ mina yip um 'ban mo ki gwo mo me'd jin miga/ pu'dku/ mo be.

12

To gi Shi/in jin Ćinu ki Me'd mo

¹ Shwane/ isi gwo gom to gi shi/in kun Ćinu ki me'd mo iwak mo, aha/ dinaki ŋap um mmota pus mo. ² Um mishin me'd jin 'kona um ki dar ki ji gi luŋuŋ gana/ mo tani um suskunu this e mo mmoluŋ tompinycon mo kun 'kon ki mutt mo, ma e bway gunn kun joċkunu um mo. ³ Wakan aha/ ŋapa um mo mmomish gwo 'ban mo ki wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin oki gwo ki Shi/in Dheleladhelel ma Arumgimis mo ki sule/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Kriŋthos a'di jeenu mo. Dhali jan tal 'deŋ kamu/ yisa midi mish gwo o mo mmo/o ka: Yesus ta Tapa mo isi ciki/ ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

⁴ Hili to gun Ćinu ki me'd mo tani tana e kuku/ mo, hili 'peni Shi/ina 'de/ mo be. ⁵ Dhali hili mii ma tu'c tana e kuku/ mo, hili Tapa tal 'de/ mo be. ⁶ Dhali hili mo jin miinuwa tu'c tana e kuku/ mo, hili a'di ta'da Arumgimisa 'de/ mo jin umki uni eya ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁷ E uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani mo jin toru ki Shi/in mo tani a'di Ćinu mo gom mo jin woŋhuwa woŋh mo gom 'kwani 'baar mo. ⁸ E wathiŋ kamu/ 'de/ mo tani a'di Ćinu Shi/in mo jin ta moyuk gi gwo mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin ta monyith gi gwo mo isi me'd gwo gi tala Shi/ina 'de/ mo be. ⁹ E jaŋ kamu/ mo tani mo jin gamu gwo is mo tani ki jasi Shi/ina 'de/ mo. E jaŋ kamu/ mo tani to gun Ćinu ki me'd mo mmowaċa waċ mo tani ta ji gi Shi/ina 'de/ mo be. ¹⁰ E jaŋ kamu/ mo tani mo jin miinu miimer mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mmo/o gwo jin onu is mo

dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu shi/in mo mmodhu ka k̄wa/um bwa mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twan tiya wal mo e kuku/ mo dhali e jaŋ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twa/ luḱ ki 'twan tiya mo be. ¹¹ Aris uni gwansani 'baar mo umu mo 'peni a'din 'de/ mo dhali Shi/in ṭal 'de/ mo mmopwak̄ bwa mo e uni ka 'deṭe/ 'deṭe/ mo me'd jin ona a'di bwa mo be.

Aris Tom Buŋwar Isi 'Baar mo Ṭala Isa 'De/ mo

¹² Haali/ me'd jin ṭala buŋwar isa 'de/ mo tani dhali tom buŋwar is ṇala/ wana risa dhali to gi buŋwar is mo tani bala 'ka'da miiya ma e buŋwara 'de/ mo tani wakani a'di ta'da Krist̩hos mo be. ¹³ Haali/ ki Shi/ina 'de/ mo tani ana 'baar mo 'kokunu mo mmocuḱ mo ki yi'de/ mo e buŋwar isa 'de/ mo – ku Yahuuda/ dhali kuŋ Griki mo, walla uni gun ta c̄iŋkina/ kun yolu mo walla kun 'kon ki 'kus mo – aris uni 'baar mo 'kokunu mo mmodhu mo mmonyak̄ pi 'peni Shi/ina 'de/ mo be.

¹⁴ Haali/ buŋwar is mo tani a'di diki ta jasi gom en toŋ kamu/ mo hili gom mmota aris mo be.

¹⁵ Waḱki/ sho'k mid̄i 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ṇala/ tana me'd mo tani aha/ yisa icila buŋwar is mowa, itani a/a'di mid̄i 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buŋwar is mowa? ¹⁶ Dhali waḱki/ 'ce mid̄i 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ṇala/ tana e mo tani aha/ yisa icila buŋwar is mowa, itani a/a'di mid̄i 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni buŋwar is mowa? ¹⁷ Waḱki/ buŋwar is ka 'bimpil mo mid̄i 'taki ta e mo tani mane mo jin minu 'taki ciḱ gwo mo? Waḱki/ buŋwar is ka 'bimpil mo mid̄i 'taki ta 'ce mo tani mane mo jin minu 'taki jika shim

to mo? ¹⁸ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani Arumgimis a'di thumki hilsan e bunḡwar is mo uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin kwanykina a'di uni mo be. ¹⁹ Wakki/ hilsan̄i 'baar mo mini 'koki laḡa/ mo tani mane mo jin mina bunḡwar isi 'taki di mo? ²⁰ Me'd jin wana a'di kan mo tani mo ma 'ci'cimi'th ḡala/ wana risa, ba bunḡwar is ṭal 'de/ naskina/ mo be. ²¹ E midi mol gwo o gom me'd mo ki: Aha/ mina mii ta gi/eya? walla dok/e 'kup midi o sho'k kan mo ki: Aha/ mina mii diki ta gi /e mo. ²² E gwo jin ta ḡa'ckon mo tani 'ban gi bunḡwar is mo kun simmi mii e mo mmo'ka'd is mo tani uni ta uni gom a'di mo be. ²³ Dhali 'ban gi bunḡwar is gwansan gun ṭosha ana gun aṭhi montak mo tani ana tashu ki montak jin caaca mo, dhali 'ban gi bunḡwar is bana gun aṭha she/ki aṭh mo tani dhuna ana ki yos mo, ²⁴ a'di jin minu mii 'koki mii ta mo gom 'ban gi bunḡwar is gun 'koki aṭh she/ kan mo. Hili Arumgimis a'di su'kki bunḡwar is kan mo mmoḡikina a'di montak jin caaca e 'ban gi bunḡwar is jin aṭhki'd mo be ²⁵ ki monkamu/ midi 'taki diki di ki shu mo e bunḡwar is mo, hili ki to gi bunḡwar is mo mini nyak hili e ka rem 'kup mo be. ²⁶ Wakki/ tom bunḡwar isa 'deḡ kamu/ 'koshu ki isa nyor mo tani aris uni 'baar mo 'koshu ki isa nyori montal 'de/ mo. Wakki/ tom bunḡwar isa 'deḡ kamu/ taku mo tani aris uni 'baar mo 'kunya bwa mo imontal 'de/ mo be.

²⁷ Shwane/ um ta bunḡwar is ma Kristhos mo dhali umi 'baar mo ta tom bunḡwar is piti ki she/ ki she/ mo be. ²⁸ Dhali Arumgimis a'di ki lege'th kun tiya eya kaniisa mo: Uni gunn kun ta kun ṭwa/ a/ mo ta uni gun dhunu ki she/ mo, dhali kun 'ko'd

mmota iman̄ci gwo kun onu is mo dhali kun 'kon ma po/i kwara mmota iman̄tor gwo mo, dhali kun ta iman̄mii miimer mo dhali kun ta iman̄waça waç mo dhali kun ta iman̄woth̄a/ woth̄ mo dhali kun ta iman̄jiya ji mo dhali kun ta iman̄wal 'twan tiya ki she/ ki she/ mo be. ²⁹ A/aris uni 'baar mo ta uni gun dhunu ki sheya? A/aris uni 'baar mo ta uni gun ta iman̄/o gwo isa? A/aris uni 'baar mo ta iman̄tor gwowa? A/aris uni 'baar mo mii miimera? ³⁰ A/aris uni 'baar mo bu'th to gun çinu ki me'd mo mmowaça waç mowa? A/aris uni 'baar mo mishki 'twan tiya wal mowa? A/aris uni 'baar mo ta iman̄luk 'twaa? ³¹ Hili tayi ki bwa jin onu ka daran du mo gom to gun çinu ki me'd mo kun yipu mii is mo.

Mo/en

Dhali aha/ mina tor a'di um jin 'ce'de'da po/ mo a'di jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo be.

13

¹ Wak̄ki/ aha/ mina o gwo ki 'twa/ gi 'kwani mo dhali ki 'twa/ gi iman̄'doyu gwo mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ gwona is 'te/ me'da sahan gurany 'per mo walla me'da sahana shu e mo jin tiri'd ki nyanye/ mo. ² Wak̄ki/ aha/ tana gi mom'bi'th mo mmo/o gwo is mo dhali mmomisha ris gwo 'baar mo kun ta gwo kun baku 'ban mo dhali aris yuk mo si'da/, dhali wak̄ki/ aha/ tana gi mongam gwo isi 'baar mo, wakan mmomish joç wosh kun turatur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ tana ton̄ kamuwa? ³ Wak̄ki/ aha/ çina tom pemi 'baar mo kun taka/ mo dhali wak̄ki/ aha/ pisha is pem ki o'd mo mmopur mo tani ihili aha/

dara gi mo/en mo tani aha/ kala toj kamu/ 'kup paa?

⁴ Mo/en a'di ta moj'kuç bwa mo dhali momii ki bwanjkush mo. Mo/en ta mii mmota'c bwa mo yisa walla mmokar 'ba/ ki ca mo yisa. ⁵ A'di yisa kar is ki ji gi mish to mo yisa walla mii mii jin mantharamandhar yisa. Mo/en diki ses mo mmomii a'di jin o a'di bwa mo. A'di diki shwa mii ki o'd mo walla push gwo shi/i'd eya du mo. ⁶ A'di yisa 'kunya bwa mo gom tonthus gun thamu mii mo yisa, hili a'di 'kunya bwa mo gom mii kun miinu ki miinj gana/ mo be. ⁷ Mo/en a'di dininki'da ris to 'baar mo she/ mo, a'di gama'da ris gwo 'baar mo is mo, a'di ta'd ga 'tej kape/ gom to 'baar mo, a'di 'dim 'kup gom to 'baar mo.

⁸ Mo/en midi diki wu 'kup mo. Me'd gwo jin onu is mo tani a'di midi pe mo. Me'd gwo jin onu ki 'twanj 'kwani mo tani uni mini dak mo. Me'd gwo gi yuk mo tani a'di midi pe mo. ⁹ Haali/ monyith bana mo tani a'di atha 'ban mo dhali gwom bana jin ona ana is mo tani a'di atha 'ban mo be. ¹⁰ Hili ki a'dim 'borganj gana/ midi pu'du/ mo tani a'di jin atha 'ban mo tani midi pe mo be. ¹¹ Ki aha/ tana a'ci mo tani aha/ ona gwo mo me'da 'ci mo, aha/ kulumkina gwo ibwa mo me'da 'ci mo, aha/ miina mii me'da 'ci mo. Ki aha/ wara ki wathi/ mo tani aha/ dhalkina mii ma 'ci 'pen mo. ¹² Haali/ shwane/ to parkina ana e eya hiljaro/ jin dukaduk mo tani, hili yilan kamu/ ka karambor mo. Shwane/ 'bana kamu/ mishka/ mo. Hili yilan kamu/ mo tani aha/ mina mish 'bani 'baar mo, isi kani me'd jin mishkunu aha/ 'bani 'baar mo be. ¹³ Wakan mongam gwo is mo dhali mo ma 'tej kape/ 'dapan

ki me'd mo ki mo/en mo, uni kwara gwansan mo. Hili a'di jin ca'd ki caŋ gana/ mo mmobol gwoho e mo tani a'di ita mo/en mo be.

14

'Twan Tiya dhali Mo jin Onu Gwo Is mo

¹ Kari mo/en mmota tom bum jin mina umi gu ki e mo dhali oyi bwa ka daran du mo gom to gi shi/in gun cinu ki me'd mo isi ki ji mum mo ki um mini o gwo kun onu is mo. ² Haali/ wathin 'de/ jin midi o gwo ki 'twaŋ kamu/ mo tani diki o gwo gom 'kwani 'te/ mo, hili goma Arungimis mo. Haali/ jan tal 'deŋ kamu/ diki mish a'di gwo 'ban mo, hili a'di oki gwo jin baku ki Shi/in mo be. ³ Hili 'bwanu'b gwoŋ kamu/ a'dihe/ be, gom a'di jin oki gwo is mo tani a'di tor̩ki 'kwani gwo mo gom monyaŋ is buni mo dhali mmo'bi'th uni adu is mo dhali mmomalasa dum buni mo be. ⁴ A'di jin oki gwo mo ki 'twaŋ kamu/ mo tani a'di nyaŋki is pitin̩ gana mo, hili a'di jin oki gwo is mo tani a'di nyaŋki'da kaniisa is mo be. ⁵ Hili aha/ ŋapa umi 'baar mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo, hili isi kani aha/ ona bwa ki um mini o gwo is mo. A'di jin o gwo is mo tani a'di ek̩ki'd ki a'di jin o gwo ki 'twaŋ kamu/ mo isi ciki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi luk̩ 'twa/ mo, wakan ka kaniisa minu 'taki nyaŋ is mo be.

⁶ Shwane/ iwak̩ mo, wak̩ki/ aha/ mina pu'dku/ i um mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo tani aha/ mina 'taki mii shi/ miim 'boro'd wakata mo gom um mo? hili isi ciki/ mo aha/ mina be'd ki um gwoŋ kamu/ jin ta ji gi miinu 'cee mo walla moyuk̩ mo walla gwo jin onu is mo walla gwo jin tor̩u mo.

⁷ Hili isi kan wak̩ki/ to gun miinu to mme'd mo

kun dar ki mondiki/e mo me'da thathar mo walla adhenḍhenye/ mo tani 'koki lugum ko mo ka 'dete/ 'dete/ tani ki 'kwani mini mish ki ja pinu mo? ⁸ Dhali wakka puluḅ diki ko mo mmo/ak'kus e mo tani aja a'di midi thoson is mo gom mmo/as mo? ⁹ Wakan wakki/ um ki is bum mo o gwo ki 'twaḅ kamu/ mo jin molu cik mo tani 'kwani mini mish gwo 'ban kata a'di jin onu mo? Haali/ um ṭorki gwo ki buthur gana/ mo be. ¹⁰ Gwoḅ kamu/ maḅa/ minu dhaḅa? Aris 'twa/ tana ris ka ris kun 'kokin ki she/ ki she/ mo e mony'cesh mo dhali jaḅ kamu/ yisa dar gi 'pemen. ¹¹ Hili wakki/ aha/ dinaki mish 'pemen gwo ki 'twa/ yan mo tani aha/ mina ta amanmol 'twa/ yan cik mo goma manṭor gwo mo dhali amanṭor gwo yan mo midi ta amanmol 'twa/ yan ṭor gom aha/ mo be. ¹² Wakan, um ki is bum mo tani me'd jin ganankina um 'ba/ mo gom mo jin minu ṭor mii gi Shi/in eya tente/ mo tani shwayi ki o'd mo mmobol mii e mo mmonyḅaḅ kaniisa is mo.

¹³ Wakan a'di jin o gwo ki 'twaḅ kamu/ mo midi mii 'tho mo gom mom'bi'th mo gom 'twa/ jin minu luḅ mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ aha/ 'thona ki 'twaḅ kamu/ mo tani shi/in pem 'tho'd mo, hili adum pem mol maman dho'th mo be. ¹⁵ Dhali aha/ mina miiya ta mo? Aha/ mina 'tho mo ki shi/in mo dhali aha/ mina 'tho mo ka du si'da/ mo. Dhali aha/ mina yuk gway ki shi/in mo dhali aha/ mina yuk gway ka du si'da/ mo be. ¹⁶ Wanya/ 'te/ ba/, wakki/ /e 'bori mii ki shi/in mo tani ka ciḅ kamu/ jin mol 'twa/ yan wal mo tani midi mish gwo o mo ki: Amen, kata mo gom mo ma 'bor bwam pini jin 'bora /e a'bor bwa i is mo ki a'di diki mish gwo jin

ona /e moyi? ¹⁷ Haali/ /e mini ci mom'bor bwa i is jin ha me'd mo, hili wathin kamu/ yisa minu nyan is mowa. ¹⁸ Aha/ 'borkina Arumgimis bwa i is mo ki aha/ okina gwo ki 'twan tiya mo mmobol um 'baar mo e mo. ¹⁹ Bahili eya kaniisa mo tani aha/ mina dhal mii e i is mo mmotor um gwo mo jasi mudhe'd ka dum pem mo, ma kan mo mmoye'th kun tiya sho'k mo, ki gwo gun 'koni alaapi 'kume'd mo jin miga/ tor ki 'twan kamu/ mo be.

²⁰ Iwaka, dhalku/ ki 'ko mo mmota uci mo e gwom bum kun kuluma umi bwa mo. Gom gwon thus mo tani wari ki usha na/ mo hili e gwo gun kuluma umi bwa mo tani tayi ku gun isin mo. ²¹ E gwonkan jin cikunu mo tani a'di 'kwarkunu mo ki: Ki 'twa/ gi 'kwanin tiya mo dhali ka le'd gi 'kwani ki she/ mo tani miga/ tor gwo ki 'kwani gwansan mo, dhali isi kani uni si'da/ mini 'koki dhu 'ce gom aha/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo. ²² Wakan 'twan tiya uni ta jamas mii mo, yisa gom uni gun gam gwo is mo hili gom uni gun dar gi gwo jin gamu is mo. Nye, gwo jin onu is mo tani a'di yisa gom uni gun 'kon ki dar gi gwo jin gamu is mo, hili gom uni gun gami gwo is mo be. ²³ Wakki/ wakan mo tani akaniisa 'baar mo ka tul 'kup mo dhali uni 'baar mo o gwo ki 'twan tiya mo tani dhali 'kwani gun 'kon ka pije/ walla gun daran ki gwo jin gamu is mo tani wakki/ uni cicin mo tani mina uni 'koki o gwo ki um sona du mowa? ²⁴ Hili wakki/ uni 'baar mo o gwo is mo dhali a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mo walla akamu/ jin di'd ka pije/ cicki'd mo tani a'di sugu adu mo ki uni 'baar mo dhali a'di dotu gwo gom miim piti mo ki uni 'baar mo si'da/. ²⁵ Adum piti jin di'd ki kup mo tani thisu tor mo be.

Dhali wakan mmobit̩kina a'di bwam/em piti a'cesh mo tani a'di midi luṅa Arumgimis mo dhali tor eya tente/ ka Arumgimis ka jinṅ gana/ a'di di'd e bwam um mo be.

Aris To 'Baar mo Minu Mii ka Para Po/ mo

²⁶ Kataye si'da/, iwaḵ mo? Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo um ka 'dete/ 'dete/ yukki gway mo dhali ta gi gwo jin toru mo dhali gwo jin 'ceenu mo dhali 'twaṅ kamu/ jin toru mo walla gwo jin luḵuwa luḵ mo. Dhalka ris to 'baar mo miinu mo mmonyana nyan mo. ²⁷ Waḵki/ wathiṅ kamu/ wal 'twaṅ kamu/ mo tani dhalki uni mini mii 'ko jasi su/ mo walla midi mii ta jasi kwara mo dhali uni gwan ka 'dete/ 'dete/ ki jinṅ garr mo dhali dhalki jaṅ kamu/ iluḵi 'twa/ mo. ²⁸ Hili waḵki/ jaṅ kamu/ midi diki di mo mmoluḵ 'twa/ mo tani dhalki uni ka 'dete/ 'dete/ 'peni uni mo 'kon ki shwam mo eya kaniisa mo dhali o gwo ki is buni mo dhali eya Arumgimis mo be. ²⁹ Dhalki uni su/ walla kwara gun ta iman/o gwo jin onu is mo mmotor gwo mo tani dhali dhalki kun tiya uni nyith̩ a'di jin onu mo. ³⁰ Waḵki/ gwo jin 'ceenu onu gom a'diṅ kamu/ jin di'd ki she/ mo tani dhalki a'di jin t̩wa/a/ ca'ba'd ki shwam mo. ³¹ Haali/ umi 'baar mo mini mish gwo o jin onu is mo ka 'dete/ 'dete/ mo. Wakan ki umi 'baar mo mini mish gwo 'ban mo dhali umi 'baar mo minu 'bitha du is mo be. ³² Dhali shi/in gi iman/o gwo jin onu is mo tani uni 'dapan ki gwo jin onu is mo be. ³³ Haali/ Arumgimis yisa ta'da Arumgimis jin dunḵurki mii mo, hili a'di ta ji gi mo ma ku'th is mo be.

Me'da risa kaniisa 'baar mo gi imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani ³⁴ up mini mii 'ko ki

shwam mo eya kaniisa mo. Haali/ uni 'konuki dhal bway mo mmo/o gwo mo, hili uni mini mii 'ko ki 'ko'd me'd mo me'd isi gwoŋkan jin cikunu mo jin o gwo kan si'da/ mo. ³⁵ Wakki/ toŋ kamu/ di'd jin ona bwa uni mmomish mo tani dhalki uni idot ikathim buni e gu'b buni mo. Haali/ a'di ta mii jin 'the is ki 'the mo goma 'bom mmotor gwo eya kaniisa mo be. ³⁶ Katintaye? Ki gwo ma Arumgimis piyi'd 'peni uma? Walla a/um a'di um 'cena ijidhirkina a'di mowa?

³⁷ Wakki/ wathin tal 'deŋ kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di jin midi o gwo is mo walla gom to gi shi/in mo tani a'di midi 'taki nyiḥ gwo gom gwom pem jin 'kwarka/ mo gom um mo ta gwoŋkan gi Tapa mo be. ³⁸ Wakki/ wathin tal 'deŋ kamu/ diki mish a'di yan mo tani a'di minu mish 'ban mo yisa. ³⁹ Wakan iwak pem mo, oyi bwa ka daran du mo mmo/o gwo jin onu is mo dhali dhalku/ ki nona non ki bway mo mmotor gwo ki 'twan tiya mo. ⁴⁰ Hili aris to 'baar mo minu 'taki mii mo ki mii jin thuku mo dhali ka para po/ mo be.

15

Mompi jin Piyin ma Kristhos mo

¹ Dhali shwane/ aha/ mina ka um gwo e mo, iwak mo, e gwom 'borga/ jin cikika/ um mo, a'di jin bu'thkina um mo dhali a'di jin doshkina um apo/ mo be. ² Gwo jin wothkunu um mo wakki/ um mini bu'th a'di mmotel shoki cine/ mo, – isi ciki/ um gamki a'di is ki pe'th mo.

³ Haali/ aha/ cikina a'di um a'di jin midi mii ta to jin midi mii ta jin twa/a/ mo a'di jin bu'thkika/ mo

si'da/ ka Krist̲hos wuki'd mo gom miinthus bana mo isi me'd gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be. ⁴Dhali a'di kankunu mo dhali a'di cuki mis mo ka cim kwara isi me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo be. ⁵Dhali a'di piki'da Sapa i is mo dhali yan'ko'd e uni gun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁶Dhali yan'ko'd a'di piki 'kwani gun bol 'kwani e mo kun 'koni iss* 'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd apo/ mo ki me'd 'deŋ gana/ mo. Kun tiya ka woho/ mo tani uni 'kon ki e mo naskina/, ba kun tiya uni i/ishki e mo be. ⁷Yan'ko'd a'di piki'da Yakuubi is mo, dhali yan'ko'd a'di piki uni 'baar mo i is mo kun dhunu ki she/ mo. ⁸Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'di piki aha/ i is si'da/ mo me'd ara ŋan 'de/ jin daƙa sulu adho'th mo be. ⁹Haali/ aha/ tana a'di jin pisi'd ki uni gun dhunu ki she/ mo, mmodika/ ki ha me'd mo jin minu yuk aha/ ki a'di jin karu ki she/ mo haali/ aha/ to'ckina akaniisa ma Arumgimis bwa mo be. ¹⁰Hili ka 'the ma Arumgimis mo tani aha/ be itana aha/ mo, dhali ka 'them piti 'kup ki aha/ mo tani a'di yisa ki petha. E gwo gi ca'ckon mo tani aha/ miikina tu'c jin 'batha'ba'th mmobol unin tiya e mo gun miikin mo. Ba a'di yisa ta aha/ mo, hili a'the ma Arumgimis mo, a'di jin diki'd e aha/ mo be. ¹¹Wakki/ a'di ta aha/ walla uni mo tani wakan aman cikina um gwo mo dhali wakan um gamki gwo is mo be.

Mompi jin Pikina ku gun Wukin mo

¹²Dhali wakka Krist̲hos cinu gwo mo me'd jin pikina a'di mo 'peni mowu mo tani kata ona uma

* **15:6** kumsumiyya

tiya gwo mo ki mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo? ¹³ Hili wakki/ mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo tani aKristhos si'da/ yisa 'de'kkunuwa. ¹⁴ Wakka Kristhos minu 'taki 'koki 'de'k mo tani gwo jin cina aman mo tani midi ta jim pe'th mo dhali moŋgam gwo is bum mo si'da/ midi ta jim pe'th mo be. ¹⁵ Isi kan aman mina ta ku gi minu gam mo gun thisu hash mo goma Arungimis mo haali/ aman tena gwo mo goma Arungimis mo ki a'di 'de'kki'da Kristhos mo 'peni mowu mo a'di jin dina a'di ki 'de'k mo wakki/ a'di ta gwoŋ gana/ mo wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo be. ¹⁶ Haali/ wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo tani wakan si'da/ Kristhos dinuki 'deku/ mo be. ¹⁷ Wakka Kristhos 'konuki 'deku/ mo tani moŋgam gwo is bum di'd ki pe'th mo dhali um 'kon mo naskina/ e miinthus mo be. ¹⁸ Dhali uni gwansan si'da/ gun ishki e mo eya Kristhos mo tani minu 'ce'd sho'k mo be. ¹⁹ Wakki/ e moŋ'koki/e yan jasi kan mo tani ana gun 'kona eya Kristhos mo tana gi mo ma 'teŋ kape/ mo tani ana 'baar mo tana 'kwani gun boŋa ki shi/ gana/ mo mmobol 'kwanin tiya 'baar mo e mo be.

²⁰ Hili shoka 'cesh gana/ mo tani aKristhos 'de'kkunu mo 'peni mowu mo, a'di yansan jin ta maman jin twa/a/ ki uni gwansan kun ishki e mo be. ²¹ Haali/ ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina wu mo dhali ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina mo jin piyunu/ mo si'da/ 'peni mowu mo be. ²² Haali/ me'd jin wukina 'kwani 'baar mo eya Adam mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani aris uni 'baar mo minu dhu ki e mo be. ²³ Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e mo ma para pom buni

mo tani aKrist̩hos ta maman ma 'kan̩ 'kup jin t̩wa/
 a/ mo dhali yan'ko'd e yam piti jin mina a'di pu'du/
 mo tani uni gwansan kun ta ku ma Krist̩hos mo
 be. ²⁴ Yan'ko'd 'pemen midi pu'du/ mo ki a'di midi
 ci bampa/ ka Arumgimis mo a'di jin ta Com mo
 i'ko'di a'di midi 'ce'da ris mo gun tanu tapa sho'k
 mo dhali aris mo gun tanu ki moshirr mo dhali
 aris mom'bi'th mo be. ²⁵ Haali/ a'di midi mii ta
 Tapa mo ntagi a'di midi dhu aris uni 'baar mo kun
 ta 'kup gi a'di mo e bwan'kwariny sho'k piti mo be.
²⁶ Dhali 'kup jin ta jin̩ 'ko'd jin minu 'ce'd sho'k mo
 tani ta wu mo be. ²⁷ Haali/ Arumgimis dhuki'da
 ris to 'baar mo 'ko'di me'd piti mo e bwan'kwariny
 sho'k piti mo be. Hili ki a'di o gwo mo ki: Aris
 to 'baar mo dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo e
 bwan'kwariny a'di mo tani a'di di'da tente/ ba/ ki
 a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny
 me'd piti kan mo tani a'di di'd ka po/ mo be. ²⁸ Ki
 aris to 'baar dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo tani
 Ya/ si'da/ ki is piti mo minu kar 'ko'di me'di a'di mo
 a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny
 me'd piti mo, ka Arumgimis midi ta aris to 'baar
 mo goma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

²⁹ Maça/ 'te/ ba/. Ki gwonta ona 'kwani gwo mo
 gom gwo jin miinuwa mii ki yi'de/ mo gom gway
 gi uni kun wukin mo? Waḵki/ uni kun wukin mo
 'konuki 'deku/ 'baar mo tani atinta miinu 'kwani
 ki yi'de/ gom gway buni mo? ³⁰ Kata si'da/ dikika/
 e mo jin 'dishi 'twa/ aha/ wu mo? ³¹ Aha/ usha mo,
 iwak mo, gom miim pem jin karka/ is ki ca mo e
 um mo a'di jin taka/ eya Krist̩hos jin ta'da Yesus
 Tapam bana mo tani aha/ wukina isa yempa/ mo
 be. ³² Dhali to jin ta shi/ miim 'boro'd gom aha/

mo tani ta'da ta mo wakki/ aha/ ona gwo me'd wathi/ en'thi/ mo, wakki/ aha/ askina ki to/e gi Pan Epasus mo? Wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'deku/ mo tani: Dhalki ana shwana to mo dhali pi to mo haali/ ka'thamo/ mo tani ana ki wu mo be. ³³ Dhalku/ ki ta ku gun minu he'k e mo. Mii jin cenu e ki tonthus mo tani uni shi/i miim 'boron kun botu mo be. ³⁴ Kulumi gwo ibwa mo ki kulum gana/ mo ma. Dhali dhalku/ miinthus ki mii mo dok/e haali/ kun tiya 'koki misha Arungimis mo. Aha/ ona gwo yansan mmo'the um is mo be.

Mompi jin Piyunu ki Bunḡwar Is mo

³⁵ Hili 'kwanin tiya ka 'dete/ 'dete/ mini doṭ gwo mo ki: Ki ku gun wukin minu 'deku kataye? Dhali ki bunḡwar is jin wakata imina uni pu'du/ mo? ³⁶ E wathim pus yan mo! To jin sina /e mo tani a/ a'di midi di ki e itwa/a/ mowa hili isi ciki/ a'di midi wu mo be. ³⁷ Dhali a'di jin sina /e mo tani diki ta bunḡwar is mo jin mina a'di di mo tani, hili jasi emena 'de/ mo, wariba/ midi ta pos bunyan mo walla emen posa kamu/ mo. ³⁸ Hili Arungimis ki ci a'di bunḡwar is me'd jin kwanykina a'di a'di mo. Dhali arisa ka'bany to ki she/ ki she/ mo tani cina a'di bunḡwar is buniḡ gana/ mo be. ³⁹ Haali/ aris shuman is yisa nyakkana, hili bunḡwar is tal 'de/ gom 'kwani en'thi/ mo, dhali bunḡwara kamu/ goma ris tonycuk mo, dhali bunḡwara kamu/ goma ris tonyjeshe/ mo dhali bunḡwara kamu/ goma ris to yi'de/ mo. ⁴⁰ Wakan si'da/ aris bunḡwar isa tiya ta ku gi momis mo dhali wakan si'da/ aris bunḡwar isa tiya ta ku ga 'cesh mo. Hili monyca gi bunḡwar is gi momis mo tani a'di tal 'de/ mo

dhali monyca gi buᅅgwar is ga 'cesh mo tani a'di ta jaᅅ kamu/ mo be. ⁴¹ Dhali monycaᅅ kamu/ 'de/ goma tente/ mo dhali monycaᅅ kamu/ goma ppe mo dhali monycaᅅ kamu/ goma risa cul mo. Haala cula kamu/ dina ca ki she/ 'pena cula kamu/ mo be.

⁴² Wakan si'da/ a'di nyakka'd ki mo jin pinu 'peni mowu mo be. A'di jin sikunu mo tani a'di mishi pu/ mo, dhali a'di jin 'de'kkunu mo tani a'di moli pu/ mo be. ⁴³ A'di sikunu mo ki dar gi montak mo, dhali a'di 'de'kkunu mo e monyca mo. Dhali a'di sikunu mo ki is jin 'ka'da'd mo, dhali a'di 'de'kkunu mo ki mom'bi'th mo be. ⁴⁴ A'di sikunu mo ki is buᅅgwar jin ta shuman is mo dhali a'di 'de'kkunu mo ki buᅅgwar is jin ta ji gi to gi shi/in mo. Wakki/ buᅅgwar is jin ta ji gi shuman is di'd mo tani wakan si'da/ buᅅgwar is gi to gi shi/in di'd mo be. ⁴⁵ A'di i'kwarkunu gwo gi wakan mo be ki: Dhala Adam yan jin ta jin t̪wa/a/ mo tani warki'd ki to jin di ki e mo, dhala Adam jin ta jin 'ko'd mo tani warki'd ki shi/in jin ci mondiki/e mo be. ⁴⁶ Hili a'di yisa ta to gi shi/in jin ta jin t̪wa/a/ mo, hili a'di jin ta ji gi shuman is mo dhali yan'ko'd ji gi to gi shi/in mo be. ⁴⁷ Wathi/ jin ta jin t̪wa/a/ mo tani a'di ta jany 'cesh mo, wathi/ jin cila bu'd mo. Dhali wathi/ jin ta jin 'ko'd mo tani a'di 'peni momis mo be. ⁴⁸ Me'd jin tana wathi/ jim bu'da 'cesh mo tani wakan si'da/ aris uni gwansan ta ku gi bu'da 'cesh mo. Dhali me'd jin tana wathi/ ji gi momis mo tani wakan si'da/ uni gwansan kun 'kon e momis mo. ⁴⁹ Me'd jin kalkina ana jamas gi wathi/ gi bu'da 'cesh mo tani ana si'da/ mina kal jamas gi wathi/ jin ta ji gi momis mo be. ⁵⁰ Aha/ t̪ora um gwo yansan mo, iwak mo, shuman is dhala bas mo tani uni mol

mal gi Bampa/ ma Arumgimis gam mo walla si'da/
to jin mishi pu/ mo tani mol gam mal gi a'di jin
moli pu/ mo be.

⁵¹ Hili, aha/ tora um gwo jin ta jim bag mo. Ki ana
'baar mo mina 'koki ish e mo be, hili aris ana 'baar
mo minu ak e mo be, ⁵² e mo jin ta ari mo mo, dhali
e mo jin 'kamu'thkunu e mo tani ka poome/ jin
ta jin 'ko'd dhalkunu me'd mo be. Haala poome/
midi koyu/ mo dhali uni gun wun mo tani minu
'deku/ mo e bungwar kun moli pu/ mo dhali ana
minu ak mo be. ⁵³ Haali/ bungwar is yan jin mishi
pu/ mo tani midi mii war gi bungwar is jin moli pu/
mo dhali bungwar shuman is yan jin mishi wu mo
tani midi mii shum mo ki mo jin moli wu mo be.

⁵⁴ Ki a'di jin mishi pu/ mo midi shum mo ki a'di jin
moli pu/ mo tani dhali a'di jin mishi wu mo tani
midi shum mo ki a'di jin moli wu mo tani yan'ko'd
a'di mina gwo pu'du/ mo jin onu jin 'kwarkunu mo
cikise/ mo be ki:

Mowu a'di loskunu mo e mo jin pinu mii e mo be.

⁵⁵ Ayy wuwa, mane miim pini jin pina /e mii eye?
Ayy wuwa, mane mom pini jin woja /eya wojje?

⁵⁶ Mowoj jin woja wu mo tani a'di ta miinthus
mo dhali mom'bi'th gi miinthus mo tani a'di ta
gwoŋkan jin cinu mo be. ⁵⁷ Hili mo jin 'boruwa 'bor
bwa i is mo midi di mo goma Arumgimis mo a'di
jin ciki ana mompi mii e e Tapam bana jin ta'da
Yesus Krist̩hos mo be.

⁵⁸ Wakan um pem gun enka/ mo, kun tana wak
mo tani teli mo dhali tayi ku gi minu mol joç mo
dhali 'dapi'twa/ mo isa yempa/ eya tu'c gi Tapa mo
mmomisha um ki um 'koki miya tu'c gi Tapa ki
pe'th mo be.

16

Mo jin Ćinu To gom Uni kun Dhunu mo ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ Dhali isi gwo gom to jin Ćinu mo gom uni kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo. Me'd jin k̩ankika/ 'kwanin̩ k̩aniisa gi Paŋ Galathiyya gwo mo tani wakan si'da/ miyi um a'di mo ma. ² Ka cim jin t̩wa/a/ ka dhas mo isa yempa/ mo tani aris um ka 'deŋe/ 'deŋe/ mo mini dhu to 'pen ka piŋe/ mo dhali dhu a'di e mo jin dhunu to mo, ma to yin jin gamkina um mo, wakan ki to gun Ćinu mo tani minu 'koki mii tul is mo me'd jin miga/ pu'dku/ mo be. ³ Dhali ki aha/ mina bumburku/ mo taŋi aha/ mina hashki uni gwansan gun mina umi mish 'ban ki gwo jin 'kwara um mo mmokaŋ tom bum jin Ćina um ki me'd mo e Pa Urushaliim mo be. ⁴ Waŋki/ a'di midi 'taki ta shi/ miim 'boro'd gom aha/ mmoyaku/ mo si'da/ tani uni mini ta kum pem kun mini sus aha/ mo be.

Mo jin 'Kawurkunu mo gom Ii jin Iinu mo

⁵ Aha/ mina buŋi um mo 'ko'di mom pem jin miga/ pe Pam Makiduniyya mo haali/ aha/ dina gwo ibwa mo mmoya pe Pam Makiduniyya mo be. ⁶ Dhali wari aha/ mina Ća'b nyakki um mo walla isi kan aha/ mina 'baar mondiŋ mo nyakki um mo, wakan ki um mini sus aha/ e yam pem jin yaka/ mo e mo gunn kun miga/ ya mo be. ⁷ Haali/ aha/ ona bwa mmopar um e shwane/ mo, yisa jasi e yampe yisa. Aha/ tana gi mo ma 'teŋ kape/ mo mmo'baar yila tiya mo nyakki um mo waŋki/ Tapa midi dhal aha/ bway mo be. ⁸ Hili aha/ mina Ća'b mo e Pan Epasus mo ntaga Acim Kamsiin mo be.

⁹ Haala campur wangala wangal mo dhali mo jin midi uma tu'c mo tani a'di ka'dkunu aha/ mo dhali 'kwani kun ta 'kup mo tani tana ris ka ris mo be.

¹⁰ Ka Timuthawuus midi pu'dku/ mo tani hili a'di i e ki 'bore/ mo ma mmokar a'di ki kar 'pempa mo e bwam um mo haali/ a'di miiki'da tu'c gi Tapa mo me'd aha/ mo be. ¹¹ Wakan dhalku/ ki dhal wathin 'deŋ kamu/ bway mo mmowaŋ a'di mo. Susu/ a'di e bway piti ki moŋku'th is mo ki a'di midi 'taki doku/ i aha/ mo, haali/ aha/ timkina a'di mo nyakka waŋ mo be.

Kwalany 'Te/ be. Gwondot kun Dotu mo dhali Monthe Me'd mo be

¹² Haali/ goma kam bana ka Abulluus mo tani aha/ okina bwa ka daran du mo gom a'di mmobuti um mo nyakka waŋa tiya mo, hili a'di yisa ta bwa ma Arungimis mo gom a'di mmoyaku/ shwane/ mo. A'di midi yaku/ mo waŋki/ a'di ta'd gi embula 'borga/ mo be.

¹³ 'Koyi ki montim mo mo ma. Doshi mmotel shoka 'cesh e moŋgam gwo is bum mo. 'Bithi adu is mo dhali 'bithi ki 'bi'th mo. ¹⁴ Dhalka ris to gwansan gun miina um mo tani miinu ki mo/en mo.

¹⁵ Shwane/ iwaŋ mo, um mishin ki kun gu'b ma Istipanus uni ta ku gi twa/a/ kun gamki gwo is mo e Pa Akaa/ iya mo dhali uni dhuki is buninŋ gana/ ki 'kwaniŋ gayiin mo goma tu'c gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁶ Aha/ yuŋa um mo ki bwa jin o'd ka daran du mo jin mina umi ha gwo gi 'kwani kun wakan e mo dhali ka ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, kun ta kun nyakkana tu'c mii mo dhali kun mii to mo.

¹⁷ Aha/ 'kunya bwa mo gom pu'd jin pu'dkin ma Istipanuus mo dhala Purtunatus mo dhala Akaa/ ikus mo haali/ uni 'tu'dki embul bum gun pina um mo ba/. ¹⁸ Haali/ uni yeeyaa/ shi/in pem mo ki jim bum gana/ ilu/ mo. Hayyi 'kwani gi wakansan mo ma.

¹⁹ Arisa kaniisa gun 'kon e Pa Asiyya mo tani hashki um monthe me'd mo. Akiila dhala Piriskilla mo nyakki 'kwaniṅ kaniisa gi gu'b buni mo tani hashki uma du gi monthe me'd e Tapa mo be. ²⁰ Arisa waki 'baar mo hashki um monthe me'd mo be. Theka the me'd ka rem 'kup ki 'twanṅ gana/ jin pinu mo ma.

²¹ Aha/ jin tana Buulus 'kwarkina monthe me'd yansan ki me'd pem gana/ mo be. ²² Wakka cin'deṅ kamu/ dara'd gi mo/en gi Tapa mo tani dhalki a'di jeenu mo. Tapam bam, pu'du/ ma. ²³ A'the gi Tapa Yesus midi di e um mo. ²⁴ Mo/en pem midi di gom umi 'baar mo eya Kriṯhos jin ta'da Yesus mo be. Amen.

Gwo Ma Arumgimis Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

. If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.

. This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034